

КАРАШ

6

TP

A. † A. Viršilai Mykolui Mizerevičiui

mirus, drauge liūdime ir reiškiamo gilią užuojautą poniai Mizerevičienei ir velionies giminėms

9 p. p. liktiniai viršilos ir puskarininkiai

Vytauto Didžiojo Karininkų Kursai

skelbia: a) savo šefo paminklo, b) atestatui vinjetės, c) antspaudo ir d) antpečių trafareto projektams pagaminti konkursus.

I. VYTAUTO DIDŽIOJO paminklas turi atitikti šias sąlygas:

1. Idėja: Vytautas — karo vadas, nugalėtojas;
2. Formos atžvilgiu jis turi būti pritaikintas parinktai vietai;
3. Projekto įvykdymas turi kainuoti apie 12.000 litų;
4. Dydis: apie 6 mtr. aukščio. Projekto mastelis 1 : 20. Numatoma medžiaga: akmuo, cementas, dirbtinis granitas, bronzos (smulkmenoms).

II. Atestatų vinjetę turi sudaryti šie elementai:

A. Būtinai:

- a) Viršuje vidury Vytis turtingojo skydo raudoname dugne;
- b) Trijose eilutėse atestato užrašas:

„Krašto Apsaugos Ministerija
Vytauto Didžiojo Karininkų Kursai

A t e s t a t a s“;

- c) Vytauto Didžiojo atvaizdas;
 - d) (apačioje) data „1430 — 1930“;
- B. Pageidaujami:
- a) Vytauto Didžiojo inicialai (ženklas) ar Vytauto karų epizodas;
 - b) Vytauto Didžiojo ir šių laikų ginklai, karo mašinos bei karinės emblemos;
 - c) Atskirų kursų skyrių (gen. štabo, artilerijos, inžinerijos, aviacijos, technikos, kūno lavinimo) ženklų motyvai.

Bendros sąlygos:

- a) visa kompozicija turi simboliškai reikšti nenutraukiamus ryšius tarp mūsų garbingos kariškos praeities ir šių laikų; pav., šoninių rėmelių juostelių apvijoje ar girliandų bei vainikų lapuose geistina padėti žymesnius pavadinimus ir datas Lietuvos ginklų laimėjimų, pav., Mėlynieji Vandeny, Kirchholmas, Orša, Smolenskas, Širvintai ir t. p.;
- b) po užrašu tarp rėmelių turi būti tuščia vieta, ne mažesnė kaip 21 × 30 cm. atestato tekstui įrašyti;
- c) gali būti ligi trijų pagrindinių spalvų, bet gražiam įvairiam derinymui.

III. Antspaudas turi susidėti iš:

1. Parašo aplink krašto: „Vytauto Didžiojo Karininkų Kursai. 1430 Sigillum magnum. 1930“;
2. Vidury: a) Vytauto portretas ant sosto; karališkas vainikas; aplink herbai, b) Vytis, c) meška, d) Kęstučio ženklas, e) Stulpai, f) po kojomis skydas su kryžiumi.

Pavydž. „Mūsų Žinynas“ 1928 m. 44 Nr. ar „7 mėno dienos“ 49 Nr.;

3. Antspaudo skersmuo 6,5 cm.;
4. Antspaudo projekas turi tiktį išpaudžiamajam antspaudui ir klišeii (vienspalvei) padaryti.

IV. Antpečiams trafaretas turi būti:

1. Sukomponuotas iš karališkos karūnos ir raidžių „V. D.“ ar skydo su Vytauto ženklais, ar iš vieno ir kito;
2. Turi būti lengvai pagaminamas iš metalo 3—4 mm. storio ir prisegamas prie antpečio;
3. Turi tilpti antpetyje virš laipsnio žvaigždžių.

V. Už geriausiais pripažintus ir priimtus projektus skiriamos šios premijos: už paminklo — 750 lt., vinjetės — 350 lt.,

antspaudo — 150 lt. ir trafareto — 50 lt. Likusieji projektai galės būti kursų įgyti laisvai susitarus su autoriais.

Projektai pristatomi Vytauto Didžiojo Karininkų Kursų Viršininkui uždarytuose vokuose su parašu „konkursui“ iki š. m. gegužės mėn. 15 dien. Projektai turi būti pasirašyti pseudonimu. Kitame voke turi būti tikroji pavardė ir antrašas, o ant voko tas pats pseudonimas.

Smulkesnių žinių šių konkursų reikalu galima gauti pas pulkin. inž. Dirman tą Kursuose, Aukšt. Panemunė, arba Mickevičiaus g-vė 11-a, telef. 22 — 19.

Neramumai Kinijoje.

Kinija, kaip žinoma, neseniai susitaikė su Sovietų Rusija, su kuria ji kariavo dėl geležinkelio linijos, esančios Sovietų rankose ir kuri dar nėra kiniečių iš ją pastačiusios Rusijos išpirkta.

Pasibaigus šiam karui Rusijos naudai, kinai dabar tarp savęs susipešė — vėl prasidėjo Kinijoje nutilęs vienu laiku naminis karas tarp šiauriečių ir pietiečių.

Tiek pirmieji, tiek antrieji smarkiai kovojo už viešpatavimą visoje Kinijoje.

Tasai karas, žinoma, labai blogai atsiliepia šalies ekonominei būklei. Ypač yra susirūpinę svetimšaliai, gyvenantieji, kaip žinoma, Kinijos miestuose atskirais kvartalais.

Paskutinėmis žiniomis šiauriečių kariuomenė žengia pirmyn ir jau užėmė didesnę pietų Kinijos teritorijos dalį. Pietiečių kariuomenė pereina ištisais pulkais šiauriečių pusėn.

Tačiau kol kas dar karas nepasibaigė, nes pietiečiai paskubomis organizuoja naują kariuomenę ir taip pat veda derybas su Mandžūrijos gubernatorium dėl suteikimo jiems pagalbos kovoj su šiauriečiais.

Pranešimai.

I.

1930 Vytauto Didžiojo metais balandžio mėn. 25 d. 10 val. Lietuvos Karininkų Ramovės salėje šaukiamas visuotinis metinis Ekonominės Karių Bendrovės narių-įgaliotinių susirinkimas šia dienotvarke:

- 1) Prezidiumo rinkimas.
- 2) Valdybos pranešimas.
- 3) Revizijos komisijos pranešimas.
- 4) 1929 metų balanso tvirtinimas.
- 5) Samatos 1930 Vytauto Didžiojo metams nustatymas.
- 6) Valdybos ir revizijos komisijos narių perrinkimas.
- 7) Klausimai ir sumanymai.

Neatvykus skirtu laiku reikalingam narių-įgaliotinių skaičiui, toje pat vietoje ir tą pačią dieną 11 val. skelbiamas antras susirinkimas, kuris bus laikomas teisėtu, neatsižvelgiant į atvykusių susirinkiman narių skaičių. (E. K. B. įst. 39 §).

Valdyba.

II.

Karių kapams tvarkyti komisija praneša, kad dabar tvarkomos A. Freidos karių kapinės (prieš botanikos sodą). Nesutvarkyti civilinių asmenų kapai bus panaikinti. Todėl giminės ir pažįstami, kurie norėtų savo artimųjų velionių kapus sutvarkyti, prašomi tuo reikalu kreiptis į aviacijos kapelioną kun. Vaišnorą.

Karių kapams tvarkyti komisija.

Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

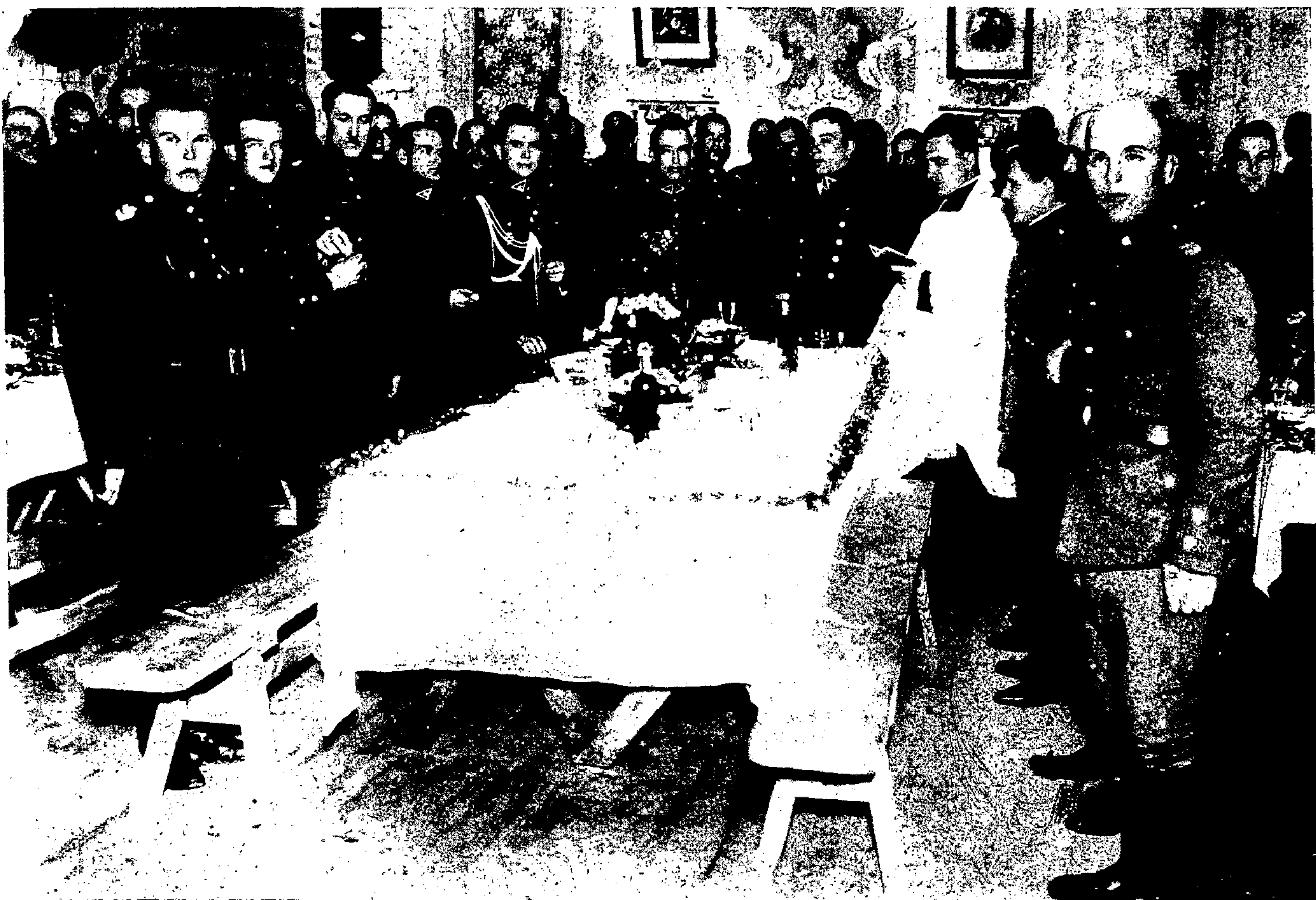
LIETUVOS KARIJOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XII metai

Kaunas, 1930 — VYTAUTO DIDŽIOJO — m. balandžio m. 17 d.

Nr. 16 (568)

SVEIKI, SULAUKE VELYKŲ ŠVENČIŲ!

VELYKŲ SAULĖ.

Štai šventų Velykų rytas —
Saulė šypsos, saulė ritas;
Pro kiekvieną siaurą plyšį
Saulės šviesą pamatysi.
Saulė sveikina kiekvieną

Su šventų Velykų diena
Spinduliais švelnučiais savo
Linki džiaugsmo, laimės, gero...
Linksma žemėj ir danguje —
Saulė gieda Aleliuja...

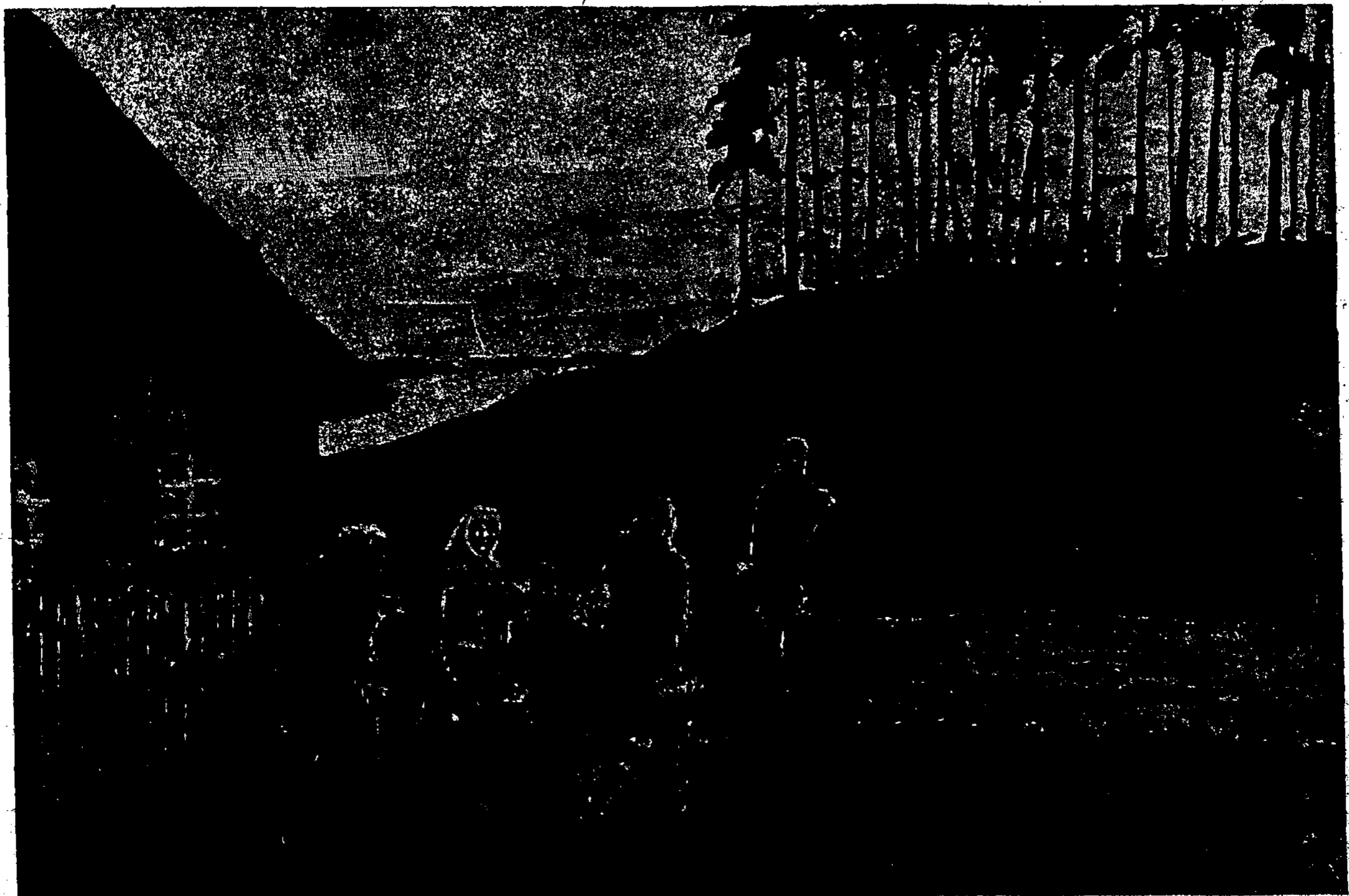
B. Rumša.

Prisikėlimas.

Sumirgėjo visas kraštas,
 sužaliavo plačios pievos, —
 prisikėlė mūsų kraštas.
 Kur tik žiūri — kitas ūpas:
 pamiškėje teka upės,
 paliai upę žydi ievos,
 o už upės
 karklai supas
 ir dainuoja: naujas ūpas.
 Ten toliau giria nubudo,
 o galilaukėj už prūdo,
 šalia gojaus
 želia naujas vasarojus...
 Prisikelsim
 mes taip pat, kaip naujas rytas,
 taip kaip saulė suliepsnojus,
 taip kaip žalias vasarojus.
 Ar dar priešai šiandien jaučia,
 kad širdys mūs kerštas siaučia,
 kaip šiaurės palaidas vėjas,
 kaip įniršęs piktadėjas!

Neišnyks tėvų idėjos,
 nepražus dar mintys kilnios,
 mūsų širdys ugnim pilnos
 nuplasnos poryt į Vilnių.
 O lietuvi!
 mano mylimas lietuvi,
 augęs tylinčiuos šiluose,
 kur siūbuoja aukšti uosiai,
 kur šalis visa žieduose,
 kur kas rytą,
 vos tik dienai jau prašvitus,
 vyturių nesuskaitysi.
 Taip kaip mūs graži tėvynė,
 kaip pavasarį beržynai,
 mes atgykime iš naujo —
 ir širdy įžiebkim kraują!
 Ei, nedirskit —
 mes įnirte,
 mes pašėle,
 mes šiandien kardu pavirte
 laukiam dvyliktai suskambant.

Trūks kantrybė —
 prisikelsim
 ir žaibų audras sukelsim!
 Ryt, poryt visi nueisim
 ten, kur ašaros dar liejas,
 ten, kur mūs prispausti broliai,
 kur lig šiolei
 jie dar saulės neišvydo.
 Tėvų žemė mylimoji,
 kuri šiandien suliepsnojai,
 ar jauti, kad tolumoje
 ten į pietus
 jau nustojo saulė švietus
 ir dangus toksai aptemęs?
 O Tėvyne,
 išsiilgo mūs krūtinės,
 širdys tapo jau plieninės
 rytoj rytą prisikelsim,
 žirguos sėsime
 ir skriaudėjus ten nudėsime!
 1927 m. *Kariaga.*

Senelis Velykų rytą siunčia į apkasus margučius (1919 m.)

„Drasuliai“.

Tą dieną pamenu kaip dabar. Tai buvo šeštadienis prieš Velykas.

Mūsų būrys, atmušęs bolševikus, stovėjo miške. Tai buvo gera pozicija. Iš abiejų pusiųėjo tankus eglynas, o nuošaliai, tarp kalnelių, tekėjo upė. Bolševikai buvo atmušti per keturius kilometrus nuo miestelio, kuris buvo per porą kilometrų nuo mūsų stovyklos, taip sakant, neutralėje zonoje.

Visur buvo tylu. Niekur nebuvo girdėti nei patrankų šūvių, nei kulkosvaidžių tarškimo...

Tas miestelis buvo mano gimtoji vieta.

Nutilus kovos triukšmui, senai nebuves namie, pasiilgau saviškių ir nutariau prašyti karininką, kad leistų bent, kol saulė patekės, nuvykti namo. Karininkas iš pradžių nenorėjo leisti, aiškindamas, kad mane gali sučiupti dar gal būt ten užsilikę bolševikai, o be to, ir šiaip neramu, bet aš pasižadėjau būti atsargus (ir, žinoma, nelaimėi atsitikus griebtis gudrybių), ir karininkas, nors nelabai noroms, tačiau leido.

Koks džiaugsmas buvo ištrūkti iš tų tamsių, šlapių apkasų, užiančio miško ir išvysti savo šeimyną, nors tik trys mėnesiai buvo praėję kaip aš nemačiau savųjų. Nuolat kamavo rūpestis, gal sužeidė ką, gal išgriovė namus, sudegino tvartus, gyvulius išsivedė; juk nuolat buvo girdėti bolševikų plėšikavimai.

Lengvas, it paukštis, suspaudes rankoje šautuvą, skridau purvinu keliu, vedančiu į miestelį. Mat, dieną pakilusi pavasario saulė atšildė sniegą, ir todėl laukuose ir miške pasidarė šlapia (purvą ligi kelių). Juo arčiau miestelio, juo atsargiauėjau. Mano namai buvo pakrašty miesto. Atsargiai prišliaužiau prie lango ir pažvelgiau pirkion. Motina ir sesuo triūsė apie pečių — Velykoms ruošėsi. Skanus kvapas kuteno nosį, o pilvas, visą dieną tuščias, lyg katinas pradėjo mauruoti. Tėvas taisė plūgą, matyt, jau ruošėsi lauko darbams... Nieko įtartino nepastebėjęs, nutariau įeiti pirkion... Vos priėjau prie durų, tuojau šuo pikta suurzgęs puolė mane; aš atšokau, bet greit vėl prisartinau ir meiliai prakalbavau į šuni. Tai buvo mūsų Rudis. Pažinęs mane, pradėjo uodega mojuoti ir skalinti. Aš įsmukau pirkion...

— O Jėzau, Laurynas! — sušuko moterys.

— Tegut bus pagarbintas! — savo rėžtu tariu joms.

Jos pribėgo prie manęs, ėmė mylauti, sveikinti.

— Jau mes, vaikel, manėm, kad tu sužeistas ar užmuštas. Jokios žinutės, jokio laiškėlio... O čia tie bolševikai, kaip pašėlę, neduodā spakajaus... Ir šemargę išvedė, ir kiaulę paskerdė... Norėjo ir arklius paimti, bet nesuspėjo, o kai grizo pasiimti — nerado, išvedėm, mat, miškelin ir pas trielčių paslėpėm... Aje, sėsk, vaikel, užkask!.. Aniuok, užleisk skarą ant lango, kad kas nors nepa-

matytų. Gink Dieve, dar tie prakeikti bolševikai užeis... Sėsk, vaikel, kaip senai, rodos, aš tavęs nemačiau...

— Gana jau tau tauškėti! — nutraukė tėvas, — duok man bent pasisveikinti su vaiku. Na, kaip laikais, kaip ten jūsiškiams sekasi? Ginat, vadinasi, tėvyne, che... che... Žinai, kai kaukia viršum galvų granatos, zvimbia kulkos, tai pakyla ir man ūpas kariauti, užverda kraujas... Ė, atsimenu savo kareiviavimo dienas, brač, rusų kareivis tai ne mūsų...

Aš nieko neatsakiau, nenorėjau ginčytis, nes žinojau, kad tėvo neperkalbėsi.

Atsisėdau prie stalo ir godžiai griebiausi valgyti...

Staiga net kaukdamas pradėjo loti šuo, ir pasigirdo rūstus draudžiantis balsas.

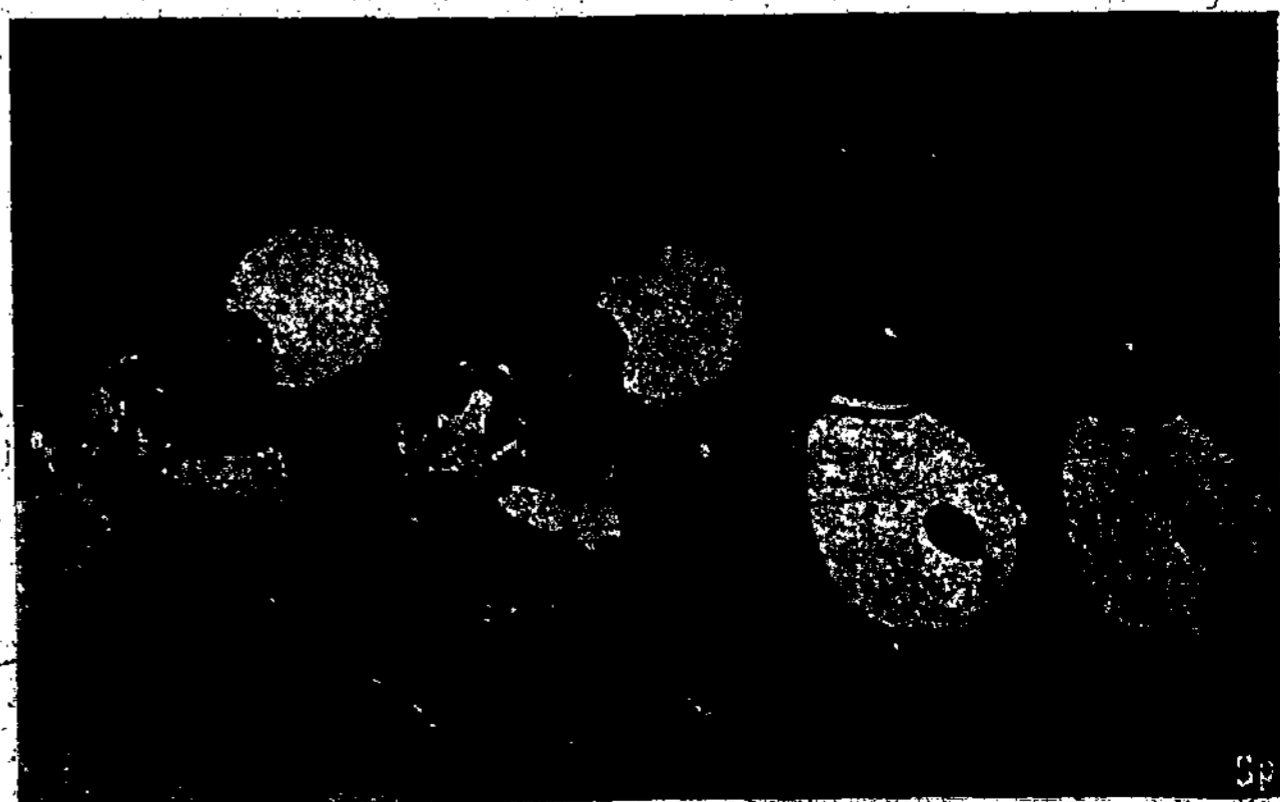
— Vaikel, slėpkis, jau čia koks neprietėlis!.. — sušuko motina.

Pagriebęs šalia pasidėtą šautuvą, vienu šuoliu atsidūriau kamaraitėj. Tvirtai suspaudžiau šautuvą rankoj; pasiruošęs kiekvienu momentu gintis, laukiau, kas bus toliau.

Į pirkią įėjo du bolševikai. Įėję atidžiai apsižvalgė, matyt, kad bijojo užšokti ant priešų. Vienas jų daugiau buvo panašus į niekšą ir plėšiką, negu į kari, antras... antras gi mūsų dvarininko vyrėjas. Pro kamaraitėj išpiautą kumščio didumo skylutę aiškiai galėjau matyti, kas dedasi pirkioje... Abu niekšai rankose laikė atkišę revolverius ir apžiūrėję pirkioje esančius tarė:

— Atėjome kalėdauti! Greičiau čia mums lašinių, kiaušinių ir viso, ką turite, — ir, griebęs nuo stalo tik ką iškeptą pyragą, atsilaužė ir ėmė valgyti, tikriau sakant, ryti...

Mane paėmė neapsakomas pykitis, žiūrint į juos, kaip jie dideliais gabalais mėtė žemėn ir spardė... Staiga man dingtelėjo gana gera mintis — paimti juos nelaisvėn. Vienas to nepadarysiu, bet čia aš sumaniau planą.

Velykų „svečiai“.

Pasinaudojęs proga, kada mano svečiai buvo pasitraukę nuo tos vietos, iš kur galėjo mane pastebėti, aš išsmukau iš kamaraitės ir per užpakalines duris iššliaužiau į kiemą. Nuslinkau pas kaimynius. Du kaimyno sūnūs po aštuoniolika, devyniolika metų ir bernas sutiko man padėti.

— Grįžes su draugais kieman, priėjau prie užpakalinių durų ir pro raktą skylę pažiūrėjau vidun. Niekšai šeiminkavo. Mačiau motinos ir sesers išblyškusius veidus ir tėvo sukąstus dantis.

— Ar jūs nebijote, ponai, čia vaikščioti? — stauga išgirdau, kai paklausė motina.

— O ko gi mes turime bijoti?

— Lietuvių...

— Lietuvių? Che... che... duok tu mums jų čia nors dešimt, mes su jais tuoj apsidirbsime...

Nors ir nekokia padėtis, bet vis tik nesusilaukiau nesusijuokęs. Liepęs draugams laukti prie užpakalinių durų, aš nubėgau iš kitos pusės ir paleidau keletą šuvių aukštyn... Paskui visi drauge pakėlėm tokį triukšmą, jog, tarytum, šimtas žmonių čia būtų.

Pribėgau prie durų ir klausausi.

— Vanka, eik pažiūrėk, kas ten dedasi! — drebančiu balsu tarė buvęs dvaro virėjas.

— Kvailas aš, ar ką... kišt nosį... geriau eik tu, juk tu nebijai...

— Aišku, kad nebijai, tik gaila tave troboje vieną palikti.

— Gali negailėt. Na, jei nori galiu eit...

— Palauk, palauk... neatsitrauk nuo manęs, ar tavo revolveris tvarkoje? Bėgam geriau pro anas duris... čia, tur būt, tie prakeikti lietuviai...

Virėjas atbulas ėmė trauktis, bet čia nelaimė, atsimušė šonu į sieną ir sutrynė kišenių prigrūstus kiaušinius.

Aš pasinaudojau proga, kai virėjas su draugu, bailiai išvertę akis, traukėsi atbuli nuo užpakalinių durų, užbėgau iš priekio ir, smarkiai atidarys duris, išokau į vidų.

— Brolau! — sušuko virėjas, — gelbėk mane!

Aš pamačiau, kaip virėjo akyse sublizgo ašaros.

— Tėvai, paimk aną virvę ir surišk tuos ponus.

— Paėmiau nuo jų revolverius ir užsikišau už diržo.

Kai jau abu bolševikai „drąsuoliai“ buvo surišti, pašaukiau savo talkininkus ir atidaviau jiems abu revolveriu, kad turėtų kuo apsiginti nuo kitų neprašytų svečių.

Įsidėjęs maišelin Velykinių dovanų ir atsisveikinęs su namiškiais, parvykau stovyklon. Tai buvo geras grobis Velykų šventėms, ir be to, daug turėjom juoko iš virėjo, kuris, kaip mažas kūdikis, verkė, kai jį pasodino „daboklėn“. Man buvo linksma, kad aš galėjau per Velykas gauti pagyrimų nuo vado.

V. Š-nis.

Ar verta rūkyti.

Pas mus labai išigalėjęs rūkymas. Ir daugelis rūko. Bet ką duoda rūkymas? Tik pagalvokimė, ar iš tikrųjų jis jau taip naudingas ir būtinas, kad be jo negalima būtų apsieiti.

Niekas nedrįs tvirtinti, kad rūkymas sveikas ir naudingas žmogaus organizmui. Rūkymas pirmiausia kenkia sveikatai. Jis nuodijs ne tik patį rūkytoją, bet ir artimuosius žmones, kurie turi kvėpuoti tabako dūmais.

Kur yra daug rūkytojų, ten paprastai yra labai daug nešvaros. Gyvenamieji namai pridrumsti dūmais, kad net mėlynuoja. O asla esti primėtyta papiroskalių ir prispiaudyta. Bet ir kiemuose ar ant takelių irgi negražu, kai primėtoma nurūkytų papirosų ir dėželių. Gerai dar, jeigu kur griežtai prižiūrima ir reikalaujama laikytis švaros. Bet čia mūsų jauniems patiems svarbu suprasti. Juk kiekvienam ateityje teks būti vyresniuoju, o tuomet bus negražu, kad nemokėsime susitvarkyti. Todėl geriau yra mesti visai rūkius.

Be viso to, nemaža prarūkoma ir pinigų, t. y. daug pinigų paleidžiama tik dūmais.

Nuo rūkymo dažnai kyla didelių gaisrų, kurie padaro nemažos vertės nuostolių.

Tad, vyručiai, rūkymas mums jokios naudos neduoda, o priešingai tik žalos. Todėl visu griežtumu reikia jis vyti iš mūsų tarpo, kad neardytų mūsų sveikatos, kad neužterštų mūsų gyvenamųjų namų, kiemų, takelių ir kišenių, kad jam nebūtų eikvojami pinigai.

Jonas Albinas.

Malonumėlis.

Šiomis dienomis buvo išduota kariuomenės dalyse kareiviams papirosai ir tabakas.

Pypkorius rūko.

Iš principo, dėl grožio.

Guodžiai rūko mūs rūkoriai
Valdišką tabaką
Ir visai net nepypkoriai
Jau rūkyt priprato.

Vieni traukia, kaip pypkoriai —
Skonį, mat, supranta,
Kiti rūko, nors nenoriai —
Grožį tame randa.

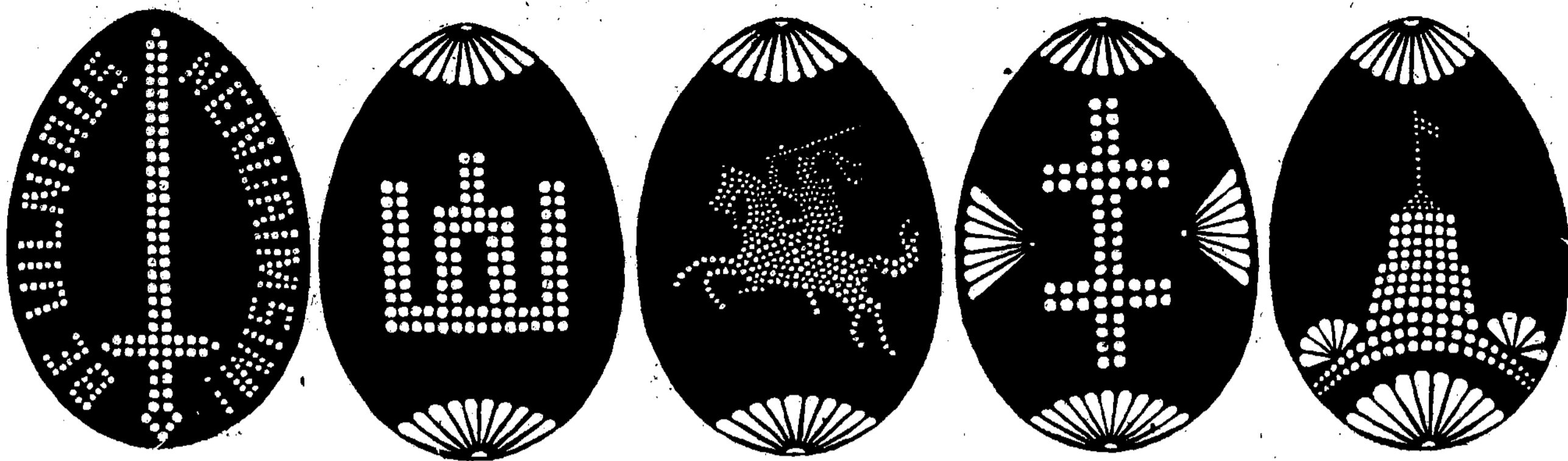
Į sargybos būstą eisi —
Pilna dūmų rasi,
Pažiūrėt, ką nors tau reikia —
Dūmuos nesuprasi.

Eik raštinėn rasi irgi
Dūmų kiek tik nori,
Jei aukštyn išmestum kirvį —
Pasikartų ore.

Tyla visos kareivinės —
Šneka pašnabždomis,
Nes visų kaklai užkime —
Dūmai ir ligonys...

Net rajono nematyti,
Tartum kas nors tyčia
Taip nuo priešų užmaskavo
Dūmų debesyse...

Benerumša.

Margučiai ir žibutės.

— Kas moka vainikus pinti? — paklausė būrininkas.

— Aš, aš, — atsiliepė keletas gusarų.

— Eigulių mišką žinot visi, ten drošim, — paaiškino būrininkas.

Septyni gusarai ir būrininkas nudrožė per rajoną į plentą.

Saulė, pro pabalusias melsvas skaras pavasariškai šypsojosi. Vėjas maloniai kuteno veidą. Eidami sutiko bobelę, nešančią verbos šakelių. Pulpį ir Joniką sustabdo ir įsega po šakelę į krūtinę.

— Šventes švęsdami atsiminkit pakluonėse žydinčią verbą, — taria moterėlė. — Ir namiškius prisiminkit.

Skubiai ėjo į mišką, prisiglaudusį prie Neries kranto.

— Čia žinomos vietos, — kalbėjo Jonika, — jau trejetą kartų buvau atėjęs į šaudyklą. Vasarą čia pašėlusiai gražu. Praėjusią vasarą buvom atvykę šaudyti. Po šaudymo gavome pailsio visą valandą. Sugulėm lazdynų pavesy. Žolė didelė, kmynai kvepia. Guliu rankomis galvą parėmęs ir žiūriu į pievos gyventojus. Štai, ant kažkokio lapo užlipo vabaliukas. Tartum žvalgas vaikšto po lapą smailia nosele viską apžiūrinėdamas. Ties lapo įlinkimu, lyg griovyje, sustojo. Prigulė. Klausosi. Gal priešas iš kur nors sėlina. Vėl slenka grioveliu. Tikras pėstininkas.

— Ar ne legijonas, — paklausė naujokas Pukis.

— Ką tu gali žinoti, dokumentų neturėjo, — atsakė Jonika. — Palauk, buvo ir kitos dalys. Tik švilpt, nušoko žiogas.

— Vadinas, kavaleristas, — perkirto kalbą gusaras Vainila.

— Buvo ir kitų kariuomenės rūšių. Žiūriu, sunkiai slenka gegužinis vabalas, net krūmai braška, kai važiuoja. Be kliūčių tau pasaulis, sakau gegužinio vardo gyventojui.

— Tanku ir pasibaigė tavo apžvalga, — paklausė Vainila.

— Palauk, — atsako Jonika, pasiruošęs padaryti plačią apžvalgą. — Žiūriu, pionierių pulkas žygiuoja: keletas skruzdėlių neša kas rąstą, kas valtį, o kitos sužeistus ir lavonus neša.

— Tai čia apsirinki, — pastebėjo Vainila, — sanitarijos personalas važiavo.

— Na, vyrai, į mišką, — suskambėjo būrininko balsas, — vijoklius, žibutes, kadugių šakas mobiliuokit vainikams.

Išsisklaidė po mišką, kaip lapai vėjui papūtus, kai būrininkas paliepė darbo imtis.

Ant kalnelio prie pušyno susirinko visi nešini vijoklių glėbius ir pilnas kepurės žibučių. Raudonose kepurėse kvepėjo mėlynos žibutės.

— Patrauk, — tarė Jonika, pakišdamas pilną žibučių kepurę Vainilai po nosies.

— O mano, manai, nekvepia, pauostyk, tikra vajistinė, — atsakė Vainila.

— „Pernykščių lapų prispausta vargiai,

Išaugai, išleidei žalius lapelius,

Pražydai tarp krūmų, žibute, puikiai,

Praskleidei po pievą pirmuosius kvapus.”

— padeklamavo naujokas Žibonis, vartydamas ant delno keletą žibučių.

Sušėdo į ratą. Vienas pluoštus ruošė, kitas rišo, Jonika su Vainila skirstė į rūšis.

Po pusvalandžio gulėjo išitiesęs ilgas, žalias vainikas.

— Dar du nupinsim ir saulei leidžiantis spausime namo, — kalbėjo būrininkas.

— Gražiausios mano Velykos bus šios, — tarė Jonika, — ir dar vienos, kai numazgojęs langą numyniau dvi palangėj augusias lelijas.

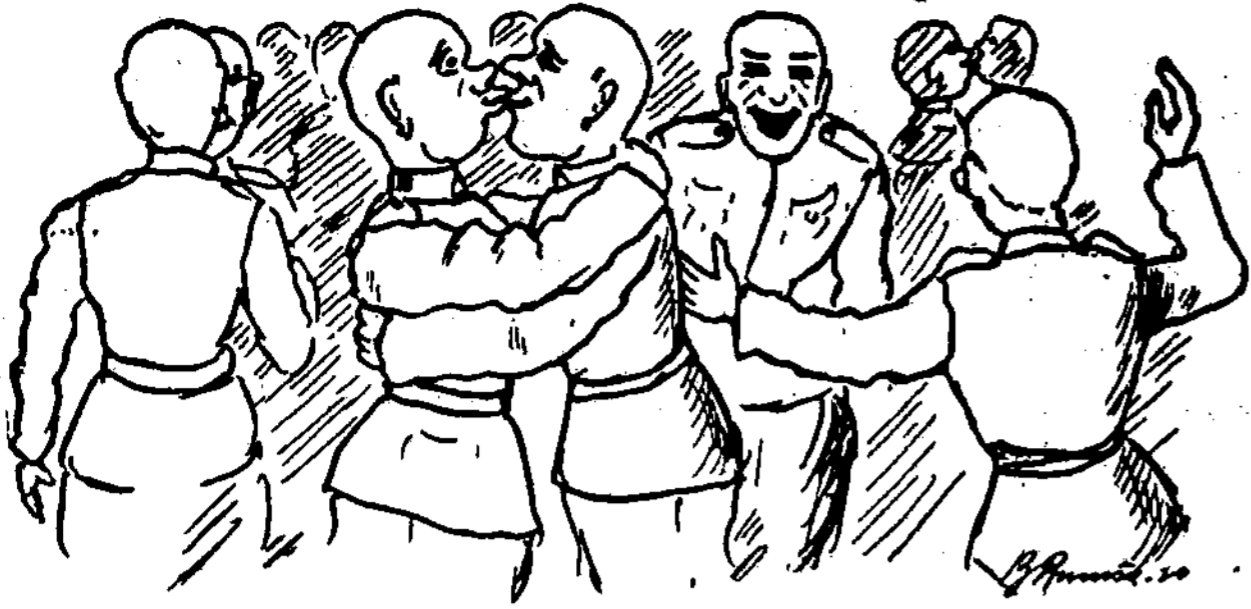
— Tai tau ir Velykos, — nusijuokė Vainila.

— Palauk, tu tuoj nori užgniaužti mano klavišius, — tarsi pasiteisino Jonika. — Buvo taip: Prieš išvykstant į kariuomenę, t. y. praėjusių metų Velykų, išvakarėse, susirgo mano sesutė. Motina sena. Reikia gi prieš Velykas paskelbti karą dulkėms ir

Ir kareiviams malonu turėti savas darželis

Foto Andrikonio.

Sveikas Jurgi! Sveikas Petrai! Juk šiandien Velykos!

kitiems galams. Ir džioviniu galvą, kaip čia padarius. Reikės man pačiam nors langai nuplauti. Tinginio turėjau savo, skolint nereikėjo. Bet vis dėlto reikėjo prisiversti ir pradėjau plauti langus. Eina pro šalį Nelė ir pasityčiodama kerta: „Tai tau vyras, prie lango pristatytas. Užsisek sijoną.“ Aš išsišiepęs trinu rėmus ir baigta. Baigiant plauti, priėjo ir sesutė. Esą geriau ir ji gal galėsianti padėti. Aš buvau lauko pusėje. Ji pro langą mane pabučiavo tardama: „Tu toks geras“. Žinot, vyrai, aš iki vakaro dirbau, kaip beišmanydamas. Visi namai žvilgėjo. Nubėgau į miestelį, atsinešiau dažų ir dvi kapas margučių nudažiau.

— Na, ir kas, reiškia padirbėjai, na gal ir prakaito lašelis ištryško ant kaktos, — šaltu tonu pasakė Vainila, — padėkoti reikėjo sesutei už tokį širdingumą.

— Taip, tai taip, bet koks malonus ir džiuginantis jausmas mane lydėjo per visas Velykas, — kalbėjo Jonika. — Kur tik einu, aš jaučiu, kad mano darbas visur spindi. Moku įvertint Velykas, jei dėl jų tiek pasidaravau. Malonu jausti, vyrai, tokiais atvejais, aš ir pasakyti nemoku. Tik betrepsėdamas palangėje numyniau keletą lelijų. Gaila, žinai, nes ką tik buvo prasikalę diegeliai.

— Aš, galiu prisipažinti, kasdieną girdžiu gaidžio giedojimą ir jis į mane neveikia. Bet vienų Velykų gaidys man paliko amžiną atsiminimą, — kalbėjo naujokas Žibonis.

— Tur būt, tėvas, dar tebesant suknelėje, Velykų lėkštę sukūlus, įkretė į sėdimąją beržinio „cimuso“, — pašiepdamas pertraukė Žibonio kalbą gusaras Vainila.

— Ne, brolyt, tuomet reikalų turėjau ne su tėvu, — atsakė Žibonis. — Tai buvo vokiečių okupacijos metu. Velykos atėjo, o mes, visa šeima, susėdome prie tuščio stalo. Duonienės bliūdas, sacharinu užsaldytos, stovi kaip užkeiktas veidrodis. Visos mūsų galvos matyti bliūdo dugne. Bliūdo pavesy, kaip putpelė prie akmens, dunkso vienai vienas kiaušinis. Ir tas nedažytas, bet mūsų visų glamonėtas, apžiūrėtas apsidengė kažkokiu pilku riebiu laku. Aš mažas buvau, bet sėdžiu prie stalo ir nesinori pažvelgti nė motutei į akis. Nyku ir šalta. Tylu, kaip jaujoj. Tik bliūdo veidrodyje pamačiau, kad per motinos veidą vejasi viena kitą stambios ašaros. Ir visi žiūrim į bliūdą.

— Ka, ka rie-ko-o-o, — suskambėjo gaidžio balsas, rodos, ten sėklyčioje.

?!

Visi sužiūrome į kitas kitą. Iš kur tas gaidys atsirado, juk jo balso, rodos, jau trejetas metų kai nebegirdžiame. Mane šalti šiurpuliai nukratė. Gal

koks pakaruoklis, Velykų rytą pasivertęs gaidžiu, atėjo mus gąsdinti. Kad varpai būtų suskambėję, kurių bažnyčioje jau bent keletas metų kai nebėra, mes nebūtume labiau nustebę.

— Saky-yk, — tarė patylomis tėvas. — Gaidys.

Motina kryžiumi palydėjo savo nustebimą. Juk mes visi žinojome, kad nei mes, nei kaimynai neturi vištų, o apie gaidį, kuris kiekvieną valandą gali pats save išduoti, nieks nemanyti nemanė laikyti.

— Išbėkit, vaikai, pažiūrėkit, — tarė tėvas.

Aš ir sesutė, palikę atviras duris, nedrąsiai išslinkova į kiemą. Nespėjom apsidairyti, kai du vokiečiai jauėjo į trobą. Tik ką įėję, liepė atiduoti gaidį. Tėvas aiškino, kad jis nežinąs, kur esąs gaidys, ką gi duosias.

Gal bent valandą klausinėjo ir grasino sušaudysią, jei neatiduosme gaidžio. Matyt, buvo ir įkaušę. Kad nors vėl gaidys sugiedotų, gal rastum, — nusi-kratytum. Tik po ilgo ieškojimo rado po prieklėčiu gaidį, kuriam ten pat kieme nusukę galvą įsidėjo į maišą.

— Tai kieno tas gaidys buvo? — paklausė Jonika.

— Pas kaimyną buvo atvažiavę jų giminės, kurie iš kažkur vežėsi gaidį. Gaidžio pabėgta ir, matyt, nekvailo būta, kad po klėtimi norėjo švesti Velykas, o ne katile.

— Užteks, vyrai, ir vainikų, — tarė būrininkas. — Dėkit ant pečių vainikus, žygiuosim.

Saulė, praskyrusi melsvą debesėlį, leidosi už Freidos kalno gluosnių, kur dažnai lėktuvai nutupia, nutildę savo tarškimą.

Rajonas nušluotas, geltonu smėliu išbarstytas. Mūrinių kareivinių palangėse, apie darželių loveles, tūpinėjo gusarai, kaip gandrai, kaklus ištiesę taikė prie lovelių žalias velėnas.

Atėjo ir su vainikais. Pakvipo švarioj, naujoj kareivinėj žibučių ir vijoklių kvapas. Palubėse ištiesė vainikus.

— Ir durims dar užteks, — tarė naujokas Puraitis.

— Ir Puraitis prašneko, nuostabu, — tarsi nudžiugęs tarė Jonika. — Gerai, apvainikuosime ir duris.

— Vyrai, eikit čia, — tarė būrininkas, — laiškų gausite. — Vainilai — prašau, Jonikai, Puraičiui — prašau.

Kaip išgąsdintas skubiai sučiupo laišką Puraitis. — Dėkoju, — skubiai pasitraukdamas tarė Puraitis. Greit atplėšė. Kas čia jam rašytų, nuo motinos už-

vakar gavo, o šiaip... O gal Julė! Skaito, raidės kažkaip skraido, sukasi:

„Antanėli!

Aš buvau Tave užmiršusi, tai gal mano apsileidimas. Ir adreso nežinojau, tik vakar, nuėjusi pas Tavo motutę, gavau adresą. Ir Valiulio Jurgis man pasakojo apie Tave. Jis Tave gyrė, Tau sekasi. Puikus vyras būsi. Dabar Velykos, aš atsiminiau Tave. Ir kai karklai kvepia, Šventoji šniokščia, aš svajoju apie Tave...

Ilgas laiškas prirašytas ir žibutė įdėta. Melsva, pabalusi. Ir graži. Jis ilgai ją vartė ant delno.

— Parašė, — tarė priėjęs prie Vainilos.

— Ka parašė?

— Julė. Laišką ir žibutė įdėta. Imk paskaityk.

— Ar graži ta tavo Julė, — paklausė Vainila. — Kodėl ji taip ilgai laiško neparasė.

— Gal laiko neturėjo, — tartum teisino. — Ką jau čia taip greit rašys, tik penktas mėnuo.

Susirinko keli gusarai, o Puraitis rodė laišką ir pasakojo apie žibutę ir Julę.

Velykos. Po pietų ketvirto eskadrono kareivinių daržely klykia armonika, susirinkę gusarai sėdi ant suoliukų arba poromis susikibę sukasi suktinio taktan.

Puraitis išėmė laišką iš dėžutės, žibutę ir raudonus penkis margučius, ir sudėjo ant savo spintelės. Ilgai žiūrėjo. Paėjo toliau, susikišė rankas į raudonų kelnų kišenių ir kraipydamas galvą žiūri į raudonus margučius ir žibutę.

— Vyrai, ar nęgrazu, žiūrėkit.

— Kas? A, laiškas ir margučiai, — tarė Vainila. — Puiku.

— Raudoni margučiai ir žibutė, — tartum kažkam tarė Puraitis.

Liudas Dovydenas.

Vilniaus klausimas ir Tautų Sąjunga.

Praeitame straipsny mes jau minėjome, kad Tautų Sąjunga niekuomet nebuvo Vilniaus klausimo vienašališkai išsprendusi, t. y. Lenkijos naudai.

Tokio sprendimo nebuvo ir reikia manyti, kad nebus, nes, nors Tautų Sąjunga dėl dabartinio savo silpnumo ir nesavaramumo yra bejėgiška ir tam tikrų valstybių savo politiniams tikslams išnaudojama — bet vis dėlto ji nedrįstų tokių opų ir komplikuoatą klausimą, kaip Vilniaus problemą, išspręsti, paneigdamą teisėtumo ir teisingumo principus, apie kuriuos taip iškilmingai kalba Tautų Sąjungos statutas.

Ir tikrai, jeigu mes padarysime bent trumpą Tautų Sąjungos veikimo dėl lietuvių - lenkų ginčo apžvalgą, tai pamatysime, kad Lietuva, nepaisant tam tikrų nusivylimų dėl Ženevos organizacijos bejėgiškumo, šį klausimą sprendžiant, vis dėlto neturi jokio pamato žiūrėti į Tautų Sąjungą kaip į mums priešingą organizaciją.

Kaip žinoma, Tautų Sąjunga pradėjo savo intervenciją (įsikišimą) Vilniaus klausimu 1920 m. rugsėjo 5 d. Tai įvyko Lenkijai apie tai prašant, nes tada Vilnius buvo lietuvių rankose, ir lenkai, išvijus bolševikus nuo Varšuvos, artinosi prie Lietuvos teritorijos ir tuo būdu susidarė karo pavojus tarp abiejų valstybių.

Lietuva tada sutiko priimti Tautų Sąjungos tarpininkavimą, nežiūrint, kad ji tais metais dar nebuvo T. Sąjungos narys ir todėl jai nebuvo privalomi Tautų Sąjungos nuostatai. Bet Lietuva parodė tada savo gerą valią, norėdama išvengti karo su Lenkija.

1920 m. spalio 7 d., Tautų Sąjungos atstovams dalyvaujant, Suvalkuose buvo pasirašyta preleminarinė (laikinoji) taikos sutartis tarp Lietuvos ir Lenkijos. Šia sutartimi nustatyta siena, Vilnius ir jo kraštas liko lietuvių rankose.

Tačiau jau spalio 9 d. ši iškilmingai ir Tautų Sąjungos atstovų akivaizdoje pasirašyta sutartis buvo sulaužyta. Generolas Želigovskis, kaip vėliau buvo įrodyta, paties maršalo Pilsudskio įsakymu, smurto keliu užėmė Vilnių ir beveik visą Vilniaus kraštą.

Kaip žiūrėjo į tai Tautų Sąjunga? Tautų Sąjunga tuo jau po šio įvykio pasmerkė Želigovskio smurtą. Tautų Sąjungos Tarybos pirmininkas velionis Léon Bourgeois, vienas iš įžymiausių prancūzų politikų ir Tautų Sąjungos idėjos teoretikas ir praktikas, Suvalkų sutarties sulaužymą pavadino Lenkijos „prievolių Tautų Sąjungos atžvilgiu grobuonišką sulaužymą“.

Tautų Sąjunga tada pasirodė bejėgiška atstatyti tą padėtį, kuri buvo Suvalkų sutarties pasirašymo metu. Vieton to, kad taikintų Lenkijai Tautų Sąjungos statuto numatytas prievartos priemones (sankcijas), Tautų Sąjunga pradėjo savo tarpininkavimą tarp Lietuvos ir Lenkijos, manydama, kad per derybas pavyks lietuvių - lenkų ginčas išspręsti.

Kaip žinoma, tos derybos, kurios nusišė iki 1922 m. sausio mėn., jokių vaisių nedavė, nes Lietuva griežtai atsisakė priimti sąlygas, priešingas jos valstybės ir tautos interesams.

Lietuvos reikalavimas jai gražinti smurto keliu užgrobtą Vilniaus kraštą turėjo ir turi būti, mūsų manymu, įvykdytas

be jokių sąlygų, galinčių suvaržyti Lietuvos suverenes teises, kaip nepriklausomos valstybės. Todėl aišku, kad Lietuvos vyriausybė kitaip negalėjo pasielgti, kaip tik griežtai atmesti Tautų Sąjungos tada išdirbtą vadinamąjį Hymanso projektą (pagal jo autoriaus Belgijos atstovo T. Sąjungos Taryboj pavardę), kuriuo Lietuva turėtų sudaryti politinę ir militarinę sąjungą (unią) su Lenkija. Žinoma, tokia unija būtų buvusi labai žalinga Lietuvai ir būtų privedusi prie Lietuvos nepriklausomybės nustoymo, kaip tas ir atsitiko po istoriškos Liublino (1569 metų) unijos.

Tokio projekto Vilniaus klausimui išspręsti sudarymas nedarė garbės Tautų Sąjungai ir rodo, kad Ženevos organizacija nesugebėjo teisingumo ir teisėtumo principais išspręsti lietuvių - lenkų ginčo. Tautų Sąjunga, Lenkijai sulaužius Suvalkų sutartį, turėjo nieko nelaukiant, taikinti jai numatytas T. Sąjungos statuto (pakto) priverstinas priemones, kad Vilnius būtų gražintas Lietuvai.

Lenkijai nesutikus tai geruoju padaryti, T. Sąjunga turėjo įsakyti visiems savo nariams nutraukti visus santykius su Lenkija.

Jeigu T. Sąjunga tai būtų padariusi, reikia manyti, Lenkija vargiai ar rizikuotų santykių nutraukimu su kitomis valstybėmis tik dėl savo „prestizo“ Vilnių pasilikti savo rankose. Nes, galų gale, Vilnius neturi Lenkijai didelės ekonominės reikšmės, kaip tik atvirkščiai, rytų „kresai“ yra Lenkijai didelė ekonominė bei finansinė našta. Tuo tarpu kai lietuvių rankose Vilnius būtų svarbiausias ekonominis bei finansinis centras, o Lenkijoje Vilniaus kraštas yra „pakraščiu“ neturtinga sritis, kuriai Varšuva turi padėti.

Štai kodėl, jeigu Tautų Sąjunga savo laiku būtų grežtai pareikalavusi iš Lenkijos atstatyti buvusią Suvalkų sutarties pasirašymo metu teritorialinę padėtį, gal būt Lenkija būtų nusileidusi Vilniaus klausimu.

T. Sąjungos statutas galų gale numato dar ir militarinio pobūdžio priverstinas priemones tuo atveju, kai sulaužiusi savo prievoles Tautų Sąjungos atžvilgiu valstybė neatsižvelgs į statomus jai reikalavimus ir po to, kai ekonominės bei finansinės priverstinos priemonės čia nepadės. Vadinasi, tokiu atveju numatomas Tautų Sąjungos vardu vedamas karas, kuriame turi dalyvauti visi sąjungos nariai su sulaužiusia savo prievoles valstybe.

Ar Ženevoj visos čia nurodytos priemonės buvo pritaikintos Lenkijai? Anaipol ne. Tautų Sąjunga net nelaiko reikalingu Lenkiją bauginti santykių nutraukimu iš T. Sąjungos narių pusės, nekalbant jau apie tai, kad jai paskelbtų karą Tautų Sąjungos vardu.

Tuo būdu Tautų Sąjunga, kuri yra pašaukta teisingumą ir teisėtumą valstybių gyvenime išlaikyti, Vilniaus klausimu parodė savo pilną bejėgiškumą ir nesugebėjimą. 1922 m. sausio 13 d. Tautų Sąjungos Taryba konstatavo, kad jai lietuvių - lenkų ginčą išspręsti nepavyko, bet tuo pačiu laiku ji pareiškė, kad Tautų Sąjunga nepripažins jokio Vilniaus klausimo išsprendimo, padaryto prasilenkiant su jos pasiūlymais ir be abiejų šalių sutikimo.

Vytauto kariškos tradicijos daigai.

IV.

Man rodos dabar, kad šitų kelių bruožų Vytauto aiškesniam pažinimui užteks.

Prieš mūsų akis iš po amžių dausų kyla jo — paskutinio senojo lietuvio paslaptingas veidas...

Už jo pečių matyti pilka tylių karžygių minia ir kur-ne-kur blaškos jo vadų vardai. Tai Algimantaičiai, Kaributiečiai, Žodžiavičiai, Lengveniai, Varbutai, Kęsgailos, Gėtautai, Galeminai, Monivydai, Rumbaudai, Džel-al-Dinai ir kiti...

Nėr jų — jie ilsis amžinu miegu! Nėr jo — mūsų galiūno!

Ir štai šiandien, po tiekų pergyvenimų, mūsų tauta mini bent jo vardą... Tačiau kartu su tuo vardu šviečia mums ir jo tradicijos atspindžiai. Kame jie?

Pirmiausia turime pastebėti, kad patsai Vytauto asmuo, kaipo Lietuvos karo genijaus, duoda mums, kariams, progos dvasiškai sustiprėti.

Mirusi Makedonija turi savąjį Aleksandrą, dingusi Roma — žymų savąjį karią Cezario vardu, germanai remia savo armiją didingumą Fridrichu Didžiuoju, rusai — Suvorovu, prancūzai — Napoleonu, anglai — Nelsonu, italai — Garibaldi...

Tie vardai anų valstybių kariuose kelia grynai psichinę nuotaiką, kuri reiškiasi ypatingos garbės pajutimu — būti panašių didvyrių pasekėjų.

Šiuo atveju mūsų Vytautas aiškiai figūruoja galiūnų istorijoje, vadinasi, jo emblema mums itin didinga, itin teikianti progos — ne tuščiai reklamuotis, bet tvirtai

pasitikėti savosios kariagos didingumu ir verte.

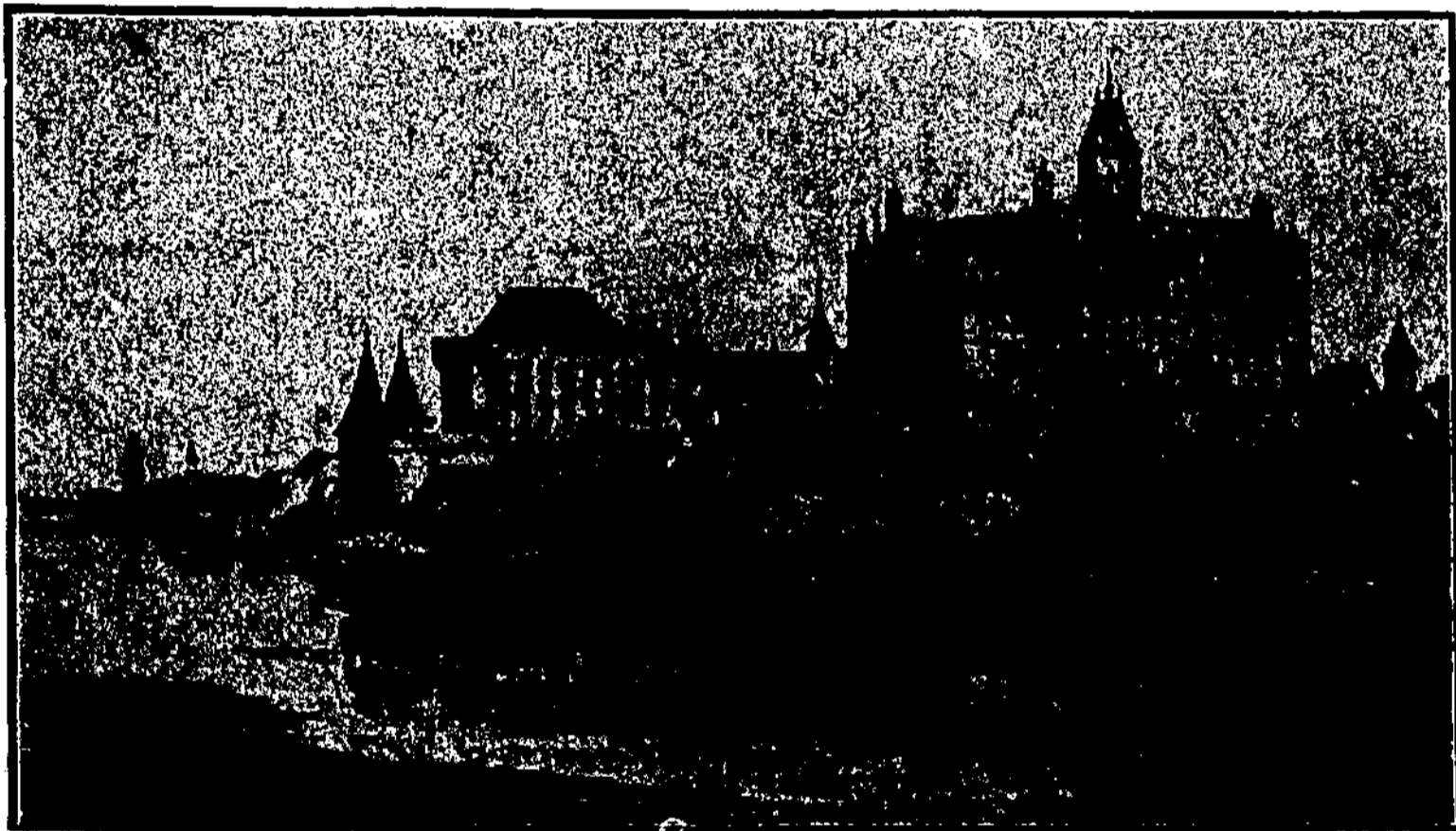
To nieks ir nieku būdu iš mūsų nebeatims.

Toliau, Vytautas vaizduojasi mums kaipos senos galingos mūsų armijos nepaprastas vadovas, atseit, pirmiausia, žmogus — valdąs ginkluotą mūsų pajėgą.

Tegu jis, kaip anie Cezarai, Fridrichai ir Napoleonai tik savu laiku kyla visu stuomeniu iš aplinkumos, tegu jo milžiniškas intelektas veikė vien ano laiko aprėžtose ribose, bet teigiamas jo — vado karių masės veikimas, tarytum gūvūs daigai, išaugino mūsų ateities kartose nuostabų, grynai paveldėtiną pobūdžio atsparumą.

Juk po jo mirties mūsų valstybė iškart atsidūrė be lietuviškos kultūros inteligentijos, be normalių plėtojimosi sąlygų, su baudžiavos pavergta liaudimi ir tai griežtai barbariškame viduramžyje, tačiau vis tik reikėjo net 139 metų, kad jos savarankų gyvavimą galėtų panaikinti. O anų laikų vadai — Zigmantu, Kastantu iš Ostrogo, Glinskiu ir Radvilu pradėdant, o Katkum baigiant — juk ne iš ko kito sėmėsi kariškos nuotaikos, kaip tik iš Vytauto...

Trečias Vytauto kariškos tradicijos palikimas yra tas, kad išplėsta jų lietuvių giminės kariška ekspansija į rytus ir išugdyta tokia pat atspara vakaruose — atstumo ir ištvermės atžvilgiu — sudarė milžinišką kliūtį mūsų karingsiems, aukštesnės už stabmel-

Marienburgo pilis — kryžiuočių vyriausioji būstinė.

Tačiau, nepaisant tokios Tautų Sąjungos Tarybos rezoliucijos, Lenkija ją visiškai ignoravo ir tais pačiais 1922 metais inscenizavo aiškiai falsikuotus rinkimus į vadinamąjį Vilniaus seimą (šiuos rinkimus, kaip žinoma, lietuviai, baltgudžiai ir žydai sabotavo) ir įsakė šiam „seimui“ pareikšti savo „norą“ Vilniaus kraštą sujungti amžiniais ryšiais su Varšuva.

Po šio „žygio“ lenkai, įkorporavę Vilniaus kraštą į Lenkijos valstybės sudėtį, paskelbė Vilniją paprasta „vaivadyste“.

Ar Tautų Sąjunga reagavo į šį Lenkijos naują grobuonišką falsifikacijos keliu padarytą žygį, aiškiai prasilenkiantį su T. Sąjungos Tarybos rezoliucija iš 1922 m. sausio 13 m.?

Tautų Sąjunga vėl parodė savo bejėgiškumą ir šiuo atveju nieko nepadare, kad nubaugintų Varšuvos falsifikatorių. 1923 m., kilus Tautų Sąjungoj klausimui dėl neutralės zonos nustatymo tarp Lietuvos ir Lenkijos, Ženeva vėl parodo esanti bejėgė ir net ne visai objektyvi Lietuvos interesų atžvilgiu.

Pagaliau 1927 m. rudenį, kada vėl kilo karo pavojus tarp Lietuvos ir Lenkijos, kai Pilsudskis vieną naktį nemiegojo, nes ruošėsi pulti Lietuvą, Tautų Sąjunga ir šį sykį nepadare griežto žygio, kad priverstų Lenkiją vykdyti savo pažadus ir prievoles.

1927 m. gruodžio 10 d. Tautų Sąjungos Tarybos rezoliucija, kuria karo pavojus tarp abiejų valstybių buvo pašalin-

tas palikus ginčytinius teritorialinius klausimus atvirais, Vilniaus klausimas ir ligšiol liko neišspręstas.

Tuo būdu Tautų Sąjunga ligšiolinės savo pozicijos šiuo klausimu, einant kuria ji nepripažįsianti Vilniaus klausimo išsprendimo be abiejų šalių sutikimo, nepakeitė. Štai kodėl Tautų Sąjunga vargiai ar panorės daryti spaudimą Lietuvai, kad ją priverstų atidaryti laisvą susisiekimą bei tranzitą su Lenkija. Nes tas būtų prieštaravimas jos pozicijai Vilniaus klausimu.

Jeigu taip vis dėlto įvyktų, tai Tautų Sąjunga bus visiškai diskredituota mūsų akyse ir jos bejėgiškumas bei pilnas nesugebėjimas išspręsti opius politinius klausimus visiškai paaškęs visiems kilnios Tautų Sąjungos idėjos šalininkams.

Reikia todėl tikėtis, kad, jeigu kol kas mes nesusilaukėme iš Ženevos griežto užtarimo mūsų naudai, tai bent nedrauginę žygių iš T. Sąjungos pusės mes neturėsime.

Nepaisant visų nusivilimų, kuriuos mes turėjome dėl Tautų Sąjungos veikimo Vilniaus klausimą sprendžiant, mes neturime užmiršti, kad teisėtumas ir teisingumas yra mūsų pusė. Anksčiau ar vėliau Tautų Sąjunga, kuri laikui bėgant tikrai pradės taikinti šiuos principus gyvenime, turės imtis griežtų žygių, kad Lenkijos mums padarytą smurtą atitaisytų. Šio momento belaukiant, mes patys tačiau neturime snausti, bet aktingai dirbti Vilniaus greičiausio atvadavimo reikalui.

G. R.

dišką nacionalės¹⁾ krikščioniškos kultūros kupiniems kaimynams lietuvybę visiškai mūsų tarpe išnaikinti. Juk po 500 darbo metų nuo Eglikalnio jie vis tik Lietuvos valstybės nesudorojo!

Ketvirta Vytauto tradicijos šviesioji pusė glūdi tame mūsų įsitikinime, kad ne kas kitas, o tik jis su stambeldiška Lietuva atlaikė Lietuvą ir slavų žemes: iš vienos pusės nuo germanizmo, iš antros — nuo totorių antplūdžių.

Tai keturi plataus, savotiškai — strategiško masto Vytauto tradicijos palikimai, bet yra dar ne menkesnės vertės siauresnių, net atskirą lietuvišką individą²⁾ liečiančių palikimų.

Mat, kada atidžiai išsižiūri į Vytauto veikimą dar etnografinėje Lietuvoje, tai pastebi štai ką. Kai tokius lenkus galėjo valdyti visai svetimo kraujo žmonės, k. a. Jadvyga, Jogailos padermė ir t. t., tai su lietuviais šiuo atveju buvo kitaip.

Tik Vytautui jie reiškia aiškų pasitikėjimą: aukštaičiai, dar prieš jo išgalėjimą (1392 m.), atiduodami jam Vilkmėgę, Kernavę, Merkinę, o žemaičiai, turėdami nuosavą rėdą bei kunigus ir ne kartą tapdami mainikavimo objektu, vis tik kiekvienoje stambesnėje bėdoje jo globos ieško ir jam padeda... Mažai to, po aštraus 9 metų priešinosi, net krikščionybę iš jo rankų priima!

Iš čia toli einanti išvada, kad Vytautas — lietuvis, visa galva aukščiau stovįs už viduramžyje menkai tautiniu atžvilgiu pasireiškusius kunigaikštukus, gavo plačios tų laikų lietuvių masės pasitikėjimą³⁾.

O jei pridėsite prie to viso aukščiau mano pabrėžtą užsilikusį lietuvių liaudyje įprotį bendrai svetimu menkai pasitikėti — net iki pasyvaus pasipriešinimo, tai gausit natūralę konsekvenciją⁴⁾... Pirma, jei mūsų masė, bendrai, menkai gali pasiduoti svetimų ekstremų⁵⁾ anarchijai⁶⁾ ir dėl to, kartais, net teigiamos įtakos ilgai nustoti, tai antra — težino jos vadai, kad tik **absoliutiš-**

Lietuviai išsiveda į nelaisvę suimtus kryžiuočius.

kai tvirtu jos pasitikėjimu galima gero pasiekti; priešingu atveju: sveiks dingęs!

Juk puikiai visi žino, kaip atriečiai krėtėsi lietuviai net 1830 ir 1863 metais lenkiškų sukilėlių „komendų“, kaip vengė jie rusų tarnybos!

Vienu žodžiu, šiuo atveju, profesoriaus Pavlovo terminologija tariant, Vytauto laikais pasireiškusį puolamąjį, „lygtinį“ refleksą⁷⁾ — galima išsaukti net ir pas dabartinius lietuvius „būtinų“ pasitikėjimo refleksų. Vadinasi, ar tai bus skyrininkas ar aukščiausias vadas, visuomet jis turi atsiminti, kad ir geriausias jo karyboje nusimanymas bei pastangos nieko nepadarys, jei jis neturės savų žmonių absoliūtaus pasitikėjimo...

Kaip jis įsigyti — kiekvienas žino.

Pagaliau, vienintelis mūsų Vytautas gerai vertino Lietuvos liau-

dies nuo amžių (ypač dėl nuolatinų pavojų ir žiaurios gamtos įtakos) kantrybę ir ramumui palinkimą. Toji mūsų kantrybė, verguvs priespaudos paaštrinta, tik padidėjo, o ne iš jos plaukia, kaip kad kai kurie žmonės mano. Be to, tokia kantri masė greičiau yra linkusi į drausmingumą ir tvarką, nei, sakysim, ekspansyvi lenkų arba pietų tautų masė.

Pav., jei lenkų „rušenie“⁸⁾ per toli nuo savo „chatų“ nužygiavo, ir laiku nesugebėdavo jai algos šumokėti, tai šlėktelis, didžiausią bausmę pamiršęs, sprukdavo iš kovos lauko — ir gana. (Juk visa lenkų istorija pilna tokių pavyzdžių dar nuo Piastų laikų, tačiau kai kuriems jų romanistams visa tai tėra tik savotiškos „laisvės“ emblema⁹⁾). Lietuviai šiuo atveju buvo visai kas kita, ir aišku, dabar, kodėl Vytautas taip dažnai galėjo iš jų semti medžiagos savo paveikslingoms rinktinėms, galė-

¹⁾ nacionalės — tautinės.

²⁾ individas — asmuo.

³⁾ Kitaip tariant — mūsų sentėviams „variagų“ tvarkyti nereikėjo.

⁴⁾ konsekvencija — išvada.

⁵⁾ ekstremas — išsišokimas.

⁶⁾ anarchija — netvarka.

⁷⁾ refleksas — atspindis, reflektuoti — atsiliepti, veikti.

⁸⁾ kareivių šaukimas.

⁹⁾ požymys.

jusioms atlikti ilgiausius ir sunkiausius (ne viduramžio masto) žygius.

Taigi stenkitės šį mūsų masės psichologinį momentą kaip tik sunaudoti sąmoningo drausmingumo nuolatiniam tobulinimui. Neužmirškite, kad tai ne romanistų fantazija, o dažni nuotyčiai Vytauto kariuomenėje, kada sunkiai drausmei nusikaltęs Vytauto karys, nenorėdamas išgirsti iš jo —

vado lūpų pasmerkimo, patsai save (net mirtimi) baudavo. Šiandien, žinoma, tokios psichinės reakcijos¹⁰⁾ iš žmogaus reikalauti negalima, ir tik pas vienus japonus 1904—5 metų karo laikais ji buvo pastebima...

Tačiau, kad mūsų žmogus moka ne iš baimės kautis — tai rimtas Vytauto daug kartų išbandy-

¹⁰⁾ psichinė reakcija — dvasinis (sielos) veiksnys.

Kryžiuočiai išsiveda į nelaisvę lietuvaite.

Jaunam kovotojui.

Še kardas, še balnas —
Juodbėris šaunus:
Trejybė tavoji,
Tikėk!
Paklydai. Ji laukia
Ir džiaugsis tavim,
Tik greitai prie josios
Skubėk...
Ant balno sėdėsi,
Kaip mamos glėby
Ir žirgas po erdves
Nešios,
O kardas vienužis,
Tau kelią teskins —
Žibėdamas ateitį
Puoš.
Ir būsi teisingas,

Prieš tėvus savus —
Skydą jaunųjų,
Tik nešk!
Šitoji trejybė
Tau vieškelį ties,
Gražins tau tėvelių
Turtus.
Pavasariui auštant,
Kai saulė šypsos —
Atkels tau į Vilnių
Vartus!

J. Rakauskas.

Tėvynės sargyboje.

Šalta, niūri žiemos naktis
Aplinkui kaukia, švilpia vėjas
Sugulę apkasuos kareiviai
Klastingo priešo — lenko laukia.

tas reiškiny, kurį tenka mums tik vystyti...

Savo rašinį aš baigiu, būdamas trigubai laimingas: juk šiandien mūsų nepriklausomybės XIII-ji metai, šiandien Vytauto galingojo laisvoje Lietuvoje pirmi minėjimo metai ir net naujųjų kuklių, 1919 metų, svajonių prisiminimas!

Tebūnie jie todėl trigubai laimingi ir Lietuvai!

Nežinau, kuris čia rašytojas yra pasakęs: „Graikija davė pasauliui meną ir mokslą, Roma — valstybę, žydai — religiją, Prancūzija laisvę ir žmogaus bei piliečio teises, Anglija — socialės žmogaus vertės pajutimą, Vokietija — karą“, o Lietuvai aš linkėčiau duoti iš-tvermės pavyzdį!

Taigi, laikysimės, nenustodami ne tik gyvybės pradų, bet ir brangaus ryšio su mūsų vargo ir garbės praeitimi ir nuolat prisimindami mūsų Vydūno žodžius: Amžius po amžių slenka ir gęsta, kol praeity nepranyksta...

Tolumoje užia amžinas aidas

Liudydams tą, kas nenyksta...

O lyg per sapną regim senovę,

Matom, ką sentėviai veikė:

Kaip tankios girios Lietuvą
puošė

Ir čia stovėdamos snaudė...

Kartais rykavo ir vis dejavo,

Reiškė tėvynės likimą...

Bet štai girios išnyko, mirė se-
novė...

Tik skambus garsas sentėvių
aido...

Nepasiliaus nė per amžius!

S. Zaskevičius.

O netoli tamsiam miške
Mūs senas priešas rengias kovai
„Jau metas baigt su atkakliu lie-
tuvium!

Mirtis litvinams“ šnibžda lenkai.

Ir šliaužia jie iš miško pas lietu-
vius

Ir šliaužia jie į kruviną puotą
Ir mano, kaip vanagai, kad alkani
Užpuls ir prisisotins aukomis.

Tačiau jie skaudžiai apsiriko
Lietuvis budi visada

Ir prieš pastangos sugniūžo
Į mūsų plieno durtuvus.

J. D-tis.

Atsiminimai iš praėjusių metų kariškojo mokytojų rengimo kursų.

Buvo gražus sekmadienio rytas. Saulė linksmai švietė. Nemunas tyliai bangavo. Jo šlaituose lakštingalos čiulbėjo. Žolė ir medžių lapai buvo apsidengę sidabro rasa. Mes dar miegame. Laikrodis išmušė septynias. Trimitas. Keliamės, rengiamės, prausiamės ir einame pusryčiauti. Pausryčiaavę išsiskirstėme būreliais ir pasitardami rašėme užduotas temas. Saulė palengva kilo aukštyn ir smarkiai kaitino. Mes to nebajame! Mes pusnuogiai! Kūnai mūsų rusvi, saulės nudegę. Mes jaučiamės jauni, energingi, stiprūs Lietuvos kariai. Nemunas! Kiek jis mums stiprybės teikia. Dešimt žingsnių — ir jau mes pušku, pušku jame. Saulė pakilo ant horizonto. Štai jau ir dvylikta. Vėl trimitas. Pietūs. Valgome. Pro langus sublizgėjo plieno duodos. Į valgyklą įžingsniavo kariškas orkestras. Pasipylė kariškos dainos, maršai. Klausome ir šutiname katletus, kampotą. Visi vienodus. Visi esame smagūs. Kiti iš tokio sumišimo net buvo pradėjo kampotą su duona valgyti. Gavo pastabų. Niekis...

— Stoot!.. ramiai!.. Išgirdome komandą. 70 vyrų šast, kaip vienas, sustojo. Išvydome prieš save pulk. Šarauką.

— Vyrai, — sako jis — šiandien, tuoj po pietų, eisime į aviaciją ir šarvuočius susipažinti su karo pabūklais.

Išgirdę tuose žodžius, mes susijaudinom. Mumyse pakilo kariška dvasia. Nesvarbu buvo baigti pietų porcija. Laukėme tik komandos:

— Stoot!... Iš valgyklos žengte... marš!...

Po kelių minučių buvome jau prie karo mokyklos. Orkestras stėjo pirma mūsų.

— De-ši-nėn!... Žengte!... Marš!.. Maršas. Visi, kaip debesis, žingsniuojame paliai Nemuną, vingiuotu plentu. Saulė nesiliovė kaitinus. Jos spindulius retkarčiais sulaikydavo medžių lapai. Švelnus vėjelis mus vėsino. Paėję galiuką išgirdome pulk. Šarauko balsą:

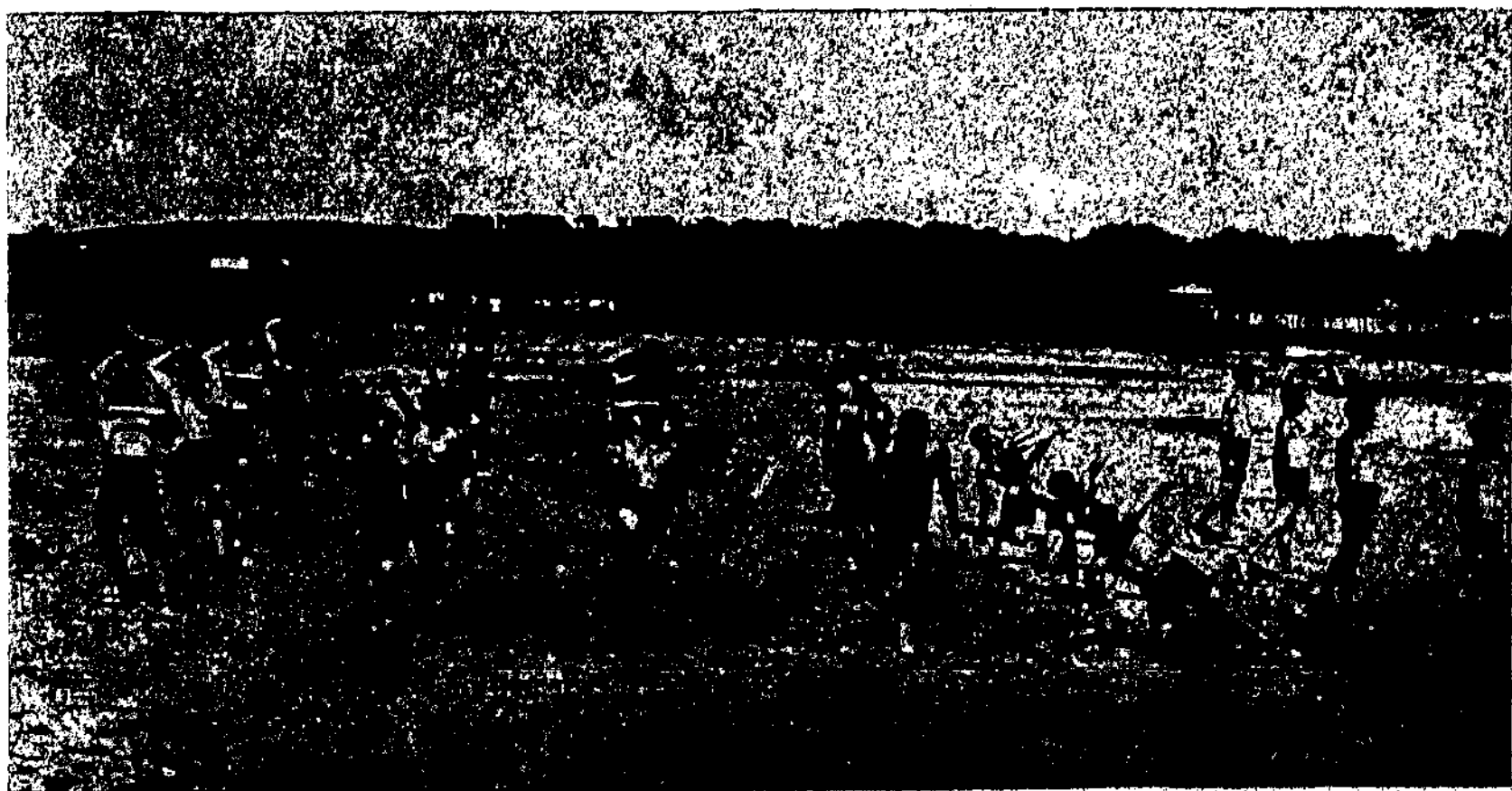
— Slėpkitės, lenkų šarvuotis atvažiuoja. Mes visi kudulai, kudulai į griovį ant kits kito sukritome. Jis juokiasi. Sako: „Visus būt užmušę“ (Mat, reikėjo išsiskirstyti, o ne į kupetą sugriūti). Šarvuotis praūžė laimingai. Nė vieno „nežmušę“, tik apatiniams šonai, žinoma, truputį paskaudėjo. Žingsnis po žingsnio ir jau mes pas šarvuočius. Išvežė keletą tankų. Apžiūrėjome. Paleido vieną pademonstruoti. Tankas ūždamas važiuoja. Mes vejamės ir žiūrime. Tankas važiuoja per griovius, per duobes. Privažiavo medį. Medis

triokšt! Mes prišokę žiūrime ir stebimės iš jo stiprumo.

Laiko nedaug. Skubame į aviaciją. Štai jau ir aerodromas! Žiūrime nosis prikišę į šarvuotus lėktuvus, klausinėjame, įdomaujamės. Kpt. Januškevičius viską aiškina, rodo. Žaibo greitumu perskriejo per visus linksma žinia: aviacijos viršininkas sutiko penketą mūsų pavežioti. Visi norime. Išrikiavo, išsiskaičiavome. Pasakė trijų asmenų numerius. Tie važiuoja! Liko dar dvi vietos.

— Čia važiuos tie, kurie nebijo mirties kilpų — sako pulk. Šaraukas. Vėl rikiuotė. Vėl visi išsirikiuojame. Kitam kinkos dreba, bet juk negarbė kariui bijoti kažkokių mirties kilpų. Pašaukė... ir 3 nr. Mano numeris! Sukrėtė visą kaip elektra. Gausiu pakilti į padanges! Koks laimingas būsiu! Apie baimę nėra kada nė svajoti. Kiti jau skraido. Laukiu nekantriai savo eilės. Nusileido ketvirtas. Mano eilė! Einu. Lipu į lėktuvą. Riša. Pririšo. Rodo, kur reiktų atsegti, jei ištiktų nelaimė. Man tas visai buvo neįdomu, ką jie ten aiškino. Mano noras buvo: kuo greičiausiai iškilti į padanges. Propeleris suūžė. Žolė išsisklaidė į visas puses. Žiūriu į savo draugus. Jie rankomis maskatuoja. Viena kita sekundė — jie sumažėjo ir išnyko iš mano akių. Dairausi čia į vieną, čia į kitą pusę. Vis įdomu, vis ką nors naujo pamatau.

Apskriejome kelis kartus apie Kauną. Jaučiuos kuo puikiausiai. Užmiršau ir tas mirties kilpas. Tik štai vėl atskridome į aerodromo vietą. Lėktuvas pradėjo kilti stačiai aukštyn. Prisiminiau mirties kilpas. Nusitvėriau stipriai už tokio geležinio lanko. Laikausi. Lėktuvas kelis kartus apsisvertė ir smego žemyn. Pečių diržai išsi-tempė. „Ot gerai, manau, kad dar pririšo, o jei ne, tai būčiau pasilikęs ore. Būtų galėję mane gaudyti su lėktuvu po orą. Mirties kilpa, vadinasi, jau padaryta. Padarius dar keletą jų, laimingai nusileidome žemyn. K. Sed-kas.

Šv. min. pr. mok. mokytojų kūno kultūros kursų 1927 m. A. Panemunėj Auk. Kar. Kur. aikšteje romėniškų judesijų mankštės numeris.

Atostogose.

Net veidai nušvito eiliniui Baubliui Jonui, išgirdus, kad dalis kareivių bus leidžiama atostogų. Bet kaip patekti į tų laimingųjų skaičių, galvojo jis. Gal parašyti namo laišką, kad atsiųstų telegramą, jog kas nors iš namiškių „guli ant mirties patalo“, ir dalykas bus baigtas. Bet, pradėjus apie tai galvoti, eiliniam Baubliui net širdis pradėjo smarkiau plakti: jis dar namie gyvendamas, nieko nėra apgaudinėjęs, ir dabar, būdamas jau kareivis, tai padarytų. O kas bus, jei sugaus meluojant — tuomet „sudiev“ Velykų atostogos ir brangi Onytė.

Jam begalvojant, ateina į raštinę ir kuopos vadas. — Bėga Baublys į kuopą, susitvarko, pasimoko dar raportą ir drožia tiesiai į raštinę. Nepraėjo nė minutė, o Baublys jau stovi išsitempęs prieš kuopos vadą: „Tamsta, kapitone, eilinis Baublys, prašau leisti kelioms dienoms Velykų atostogų, norėčiau namiškius atlankyti“.

Atėjo lauktoji diena. Visi paleisti atostogų rengiasi, neatsilieka ir Baublys. Užmiršta jis visus sunkumus, kuriuos pakėlė būdamas naujoku, užmiršta ir šaltas naktis, kuriomis jam teko būti sargyboje; visos jo mintys sukasi vien apie tai, kaip jis parvažiuos namo, ką ten darys, ką kalbės.

Besiruošdamas nė nepastebėjo, kaip atėjo 4 valanda. Ima savo „sunduką“ atsisveikina draugus ir drožia stoties link. Jo sundukas dabar tuščias, bet grįžtant atgal

Velykų pirmą dieną.

bus pilnas dešrų, kumpių, sūrių, o gal ir medaus.

Štai stotis. Sėda Baublys į vagoną ir „sudiev“ Kaunas, aš važiuoju. Vagone iš karto jaučiasi nejaukiai; mat pateko į tarpą kelių merginų, kurios tik „šaudė“ Joną savo meiliomis akimis. Tačiau greit atsigavo, na ir pradėjo kalbėti apie orą, apie kviečių kainas ir panašiai. Būtų netrūkę jam kalbos ir kitais dalykais, bet Jonas ne toks, kurs viską plepa, o dar su nepažįstamais žmonėmis.

Nė nepasijuto eilinis Baublys, kad jau traukinys atvažiavo į stotį, kur jam reiks išlipti. Iki namų net 6 kilometrai. Prieš tarnauda-

mas kariuomenėje jis tokio kelio galo niekad pėsčias neidavo, o dabar jam pasirodė tik menkniekis. Ir užsirūkęs papirosą, traukia vieškeliu namų link. Nepraėjo nė pusantros valandos, o Jonas jau ties savo namais. Širdis plaka vis labiau ir labiau.

— Vaikeli, tu mano — tarė motina, „jau manėme, kad tavęs nė gyvo nėra“.

— Nesirūpink manimi mama — sakė Jonas vilkdamasis milinę, — geriau papasakok, kaip jūs gyvenate?

— Mes sotūs, dėkui Dievui, ir gana. Bet tave, tur būt, ten ir „mūčija“. Ana pasakojo Laurų Juozas, kad valgyt visai mažai duoda, „pensija“ labai maža, o vaikyt, gal jau vaiko be jokio pasigailėjimo.

— Ką čia, mama, klausai, ką Laurų Juozas plepa. Jis tingėdavo nusiprausti dar namie būdamas, tad koks iš jo gali būti kareivis. Tokiems, žinoma, nelengva. Man gerai ir tiek. Sotus visuomet ir žmonių pamatai, ir miestų, visko išmoksti. Ana mus net agronomai mokina, kaip „ant žemės reik gyventi“.

— O kaip, Joneli, su bažnyčia, ar velykinę jau atlikai?

— Į bažnyčią mes einam kas šventą dieną ir dar kaip. Mums griežia muzika ne tik einant, bet ir bažnyčioje. Bet kur gi tėvelis?

— Gana jau vaike, nė nekalbėk. Tas mūsų tėvelis prisirašė prie partizanų, vakarais kažkur tai vis

Atostogose pas savuosius.

Foto Anur.konio.

išeina, o kai paklausu, kur buvo, sako, kad mokino lenkus mušti. Jau aš ne suvaikyt negalitu, kas dabar darosi.

— Sveikas gyvas, Jonai, — tarė įėjęs tėvas. Ar dar drūtas, ar galėsi lenkus pliekti? Aš nors jau žilą plauką turiu, bet vis tiek nesėdžiu rankų sudėjęs; net prie šaulių prisirašiau. O dar kai ateis į metus Juozas?

— Gerai, tėveli, taip ir reikia daryt. Ir mūs vadas dažnai sako, jei mes visi išmoktume vartoti ginklą ir gyventume vienybėje, tai joki priešai mums nebūtų baisūs.

Jonas vis laukė pirmos Velykų dienos, kada galės nuvykti į bažnyčią į miestelį, pasimatyti su savo senais draugais bei pažįstamais.

Štai ir pirma Velykų diena. Traukia Jonas su savo broliu ir tėvu į bažnyčią. Bažnyčioj didžiausia kamštis, ir Baublys laukia, kad tik viskas greičiau baigtųsi.

Pamaldoms pasibaigus, kad apspis Joną vyrai; kalbina ir pažįstami, kalbina ir nepažįstami. Mat, greitai bus naujokų ėmimas, tad kiekvienas teiraujasi, ar sunku toje kariuomenėje. Jonas visus ramina ir pataria einant pasiimti gerokai lašinių, tuomet viskas bus gerai.

— O kaip, Jonai, turint gerokai pinigų, ar negeriau būtų tarnauti kariuomenėje? — klausia Mikuckis.

— Žinoma, geriau — atšovė Jonas — tuomet prie lašinių galėtum nusipirkti ir pyrago.

— Bet aš ne to klausiu. Aš noriu žinoti, ar už pinigus negalima būtų nuo kai ko atsipirkti?

— Ei, brolyti, šito ne nemanyk. Tokių vyrų, kurie taip mano, visai neima į kariuomenę, o siunčia kur kitur.

Po šių žodžių Mikuckis nuleido nosį ir daugiau klausyti nedrįso.

— O ar daug jūs yra pulke? — klausia Viskanta.

Daug tai jau daug — atsako Jonas. — Tik įsivaizduok, brolyti, kai einam į bažnyčią, tai vienas galas kareivinėse, o kitas jau pas bažnyčią.

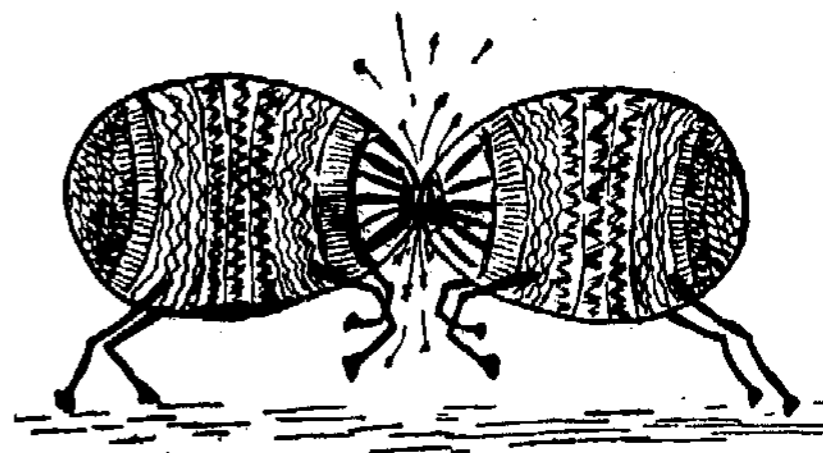
Nepamiršo Jono ir merginos. Jis joms jau anksčiau buvo žinomas kaip geras šokėjas ir dainininkas. O dabar dar tarnauja kariuomenėje ir dar kur... Kaune. Jonas jų mintis suprato ir, pažiūrėjęs į vieną ar į kitą, maloniai nusišypsojo, bet neužkalbino nė vienos, nes visą laiką žiūrėjo, ar nepamatys savo Onytės. Bet veltui laukė. Jos niekur nebuvo matyti.

Sužinojusi apie Jono parvykimą, Onytė atėjo pas jį pati ir užprašė pas save į pašokimą. Jonas prašymą maloniai priėmė ir sutėmus nutraukė su savo broliu pasiškoti.

Keista pasidarė Jonui įėjus vidun. Visi vyrai geram ūpe, o kurie dar blogam, taiso, šoka, kad net sienos braška, kepurės ant galvų, papirosai dantyse. Galvoja sau Jonas: patarnausite kariuomenėje, pamatysite, kaip reikia šokti ir linksmintis. Tačiau jo gyslose irgi ne vanduo teka. Greit numeta milinę, merginą į glėbį ir polkutę, užmiršo net savo Onytę.

Baigėsi šokimas, baigiasi atostogos. Kemša Jonas Baublys į savo sunduką kumpius ir galvoja: ach, kad dar nors kokį litą sugriebus, visai būtų gerai. Pavaišintiau tuomet savo draugus ne tik kumpiu, bet ir...

Panemunietis.

Kariškos žinios.

Estija. Atentatas prieš Talino igulos viršininką.

Šio mėn. 3 d. 9 val. vakare Taline įvyko pasikėsinimas prieš estų III divizijos vadą ir Talino igulos viršininką generolą Unt. Pasikėsinimas įvyko prie generolo namų. Piktadaris, matomai, ilgą laiką sekė generolą ir, sulaukęs patogaus momento, paleido jam į nugarą šūvį. Kulka pramušė nugarkaulį ir plaučius. Generolas sunkiame stovyje nuvežtas į ligoninę. Piktadarys, pasinaudojęs tamsa, pabėgo.

Balandžio mėn. 7 d. gen. Unta mirė. Visa šalis sujaudinta šiuo pasikėsinimu. Manoma, kad pasikėsinimą padarė komunistai, kurie pradėjo terorą, kad priverstų kraštą prie netvarkos, o paskui gal pakartotų 1924 metais nepavykusį sukilimą. Visuomenėje renkamos aukos, kurios bus dovanotos tam asmeniui, kuris suseks piktadarį.

Gen. Unta bus laidojamas valstybės lėšomis.

T. Rusijos „GPU“ kariuomenė.

Kadangi Tarybų Rusijoje įvairūs sukilimai ir riaušės beveik niekuomet nesiliauna, tai komunistų valdžia turi suorganizavusi sau labai ištikimą pajėgą, vad. „GPU“ kariuomenę (tai reiškia vyriausios politinės valdybos kariuomenė). Seniau „GPU“ vadinosi „Čeka“, kuri plačiai pagarsėjo žmonių sušaudymais.

Dabar „GPU“ kariuomenė sudaro atskirą ginklo rūšį. „GPU“ papildoma savanoriais ir iš dalies šaukiamaisiais. Skiriami į ją tik labai ištikimi komunistai ir „komsomolcai“ (komunistiškas jaunimas). Karo tarnyba trunka 2 metus. Nuolaatinio kadro turi būti nemažiau, kaip 10 proc.

50.000 šios kariuomenės stovi krašto viduje. Tai yra vyriausioji komunistų vyriausybės parama. Kiekvienoje gubernijoje stovinčios „GPU“ kariuomenės dalys priklauso gubernijos „GPU“ pirmininkui. Karo metu šios dalys lieka savo vietose.

70.000 „GPU“ kariuomenės saugo Tarybų Rusijos vakarų sienas. Karo metu šios dalys priskiriamos veikiančiai kariuomenei.

Rumunai kuždasi su lenkais.

Šio mėnesio 6 d. į Varšuvą atvyko Rumunų generalinio štabo viršininkas generolas Samsonovici, keleta rumunų karininkų lydimas. Gen. Samsonovici išbuš Lenkijoje apie savaitę laiko ir tarsi su Lenkijos vyriausiojo štabo viršininku gen. Piskoru.

Lenkai visur šnipinėja.

Kasmet į Vokietiją vasaros darbams iš įvairių kraštų atvyksta daug lauko darbininkų. Tokių darbininkų iš Lenkijos atvyksta per 70 tūkstančių. Prieš išvykstant, tokiems darbininkams, valdžia juos tinkamai paruošia: įsako tuoj nuvykus į Vokietiją sudaryti su vietinėmis lenkų organizacijomis ryšius ir pa-

moko kaip vesti agitaciją. Sumaningesniems darbininkams duodami žvalgybos uždaviniai. Įdomu pastebėti, kad vyriausybė išleidžia į Vokietiją beveik tik lenkų tautybės darbininkus; ukrainiečiai, gudai ir kiti — neleidžiami.

Lenkija. Kariško parengimo specializavimas.

Lodzėje prie 10-jo lauko artilerijos pulko neseniai suformuota pirmoji Lenkijoje „kariško parengimo baterija“. Baterijoje yra 50 žmonių. Visi jie aukštųjų mokyklų klausytojai ir yra jau išėję II laipsnio karišką parengimą (t. y. pestininkų mokymą).

Artilerijos mokymo programon yra įtraukta:

a) 75 mm. prancūzų patrankos ir 76,02 mm. patrankos medžiaginės dalies mokslas,

b) pabūklų aptarnavimas,

c) artilerijos šaudymo mokslas,

d) jojimas ir kit.

Mokymo kursas truks vienerius metus. Užsiėmimai bus daromi sekmdieniais bei šventadieniais. Lenkai šiam kariško parengimo specializavimui reiškia daug vilties.

Prancūzų kariuomenėje daug kadro.

Prancūzų kariuomenėje, karininkų, puskarininkų ir liktinių yra tiek pat, kiek ir kareivių. Kiekvienam naujokui tenka vienas instruktorius, kautynių skyriui — 1 karininkas ir batalionui — 1 generolas.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Išvyko į užsienį.

Šio mėn. 9 d. vyriausiojo štabo informacijų skyriaus viršininkas majoras St. Raštikis išvyko į užsienį aukštuosius karo mokslus eiti. Savo viršininką palydėti stotyje susirinko visi skyriaus karininkai ir keletas kitų dalių karininkų. Kartu su maj. Raštikiu išvyko į užsienį ir aviacijos kapitonas Rapšys.

Vyr. št. informacijų skyriaus viršininko pareigos pavestos pulk. leit. Kirliui.

9 pėst. L. K. Vytenio pulkas.

A. a. virš. Mykolas Mizerevičius. Balandžio 2 d. 22 val. 45 min. mirė minimo pulko 1 kuopos liktinis viršila Mykolas Mizerevičius.

Velionis gimęs 1898 m. ir kilęs iš Kauno apskr., Babtų val., Vilčatavos kaimo, stojo kariuomenėn 1921 m. birželio 21 d. Atlikęs būtiną karo tarnybą, pasiliko liktiniu. Kaip karys buvo tinkamas savo pareigoms ir jas ėjo uoliai ir atsidėjęs. Draugų tarpe buvo mylimas, linksmo būdo ir su visais mokėjo sugyventi.

Balandžio 3 d. buvo sušauktas puskarininkių susirinkimas aptarti velionies laidotuvių iškilmes. Susirinkimo metu puskarininkiai atsistojimu pagerbė velionį. Nutarta materialiai prisidėti prie laidotuvių ir kiek galint iškilmingiau palaikti. Taip pat laidotuvių dieną nešioti gedulos ženklą.

Balandžio 5 d. buvo iškilmingai palaidotas Marijampolės kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo pulko vadas, pulko karininkai ir puskarininkiai ir daug publikos. Išsirikiavusi kuopa pagerbė velionį. Įgulos bažnyčion prisirinko įvairios tautybės ir tikybės žmonių velionį pagerbti. Buvo matyti ir žydų. Karstas buvo apsuptas ilgu 100 mtr. vainiku.

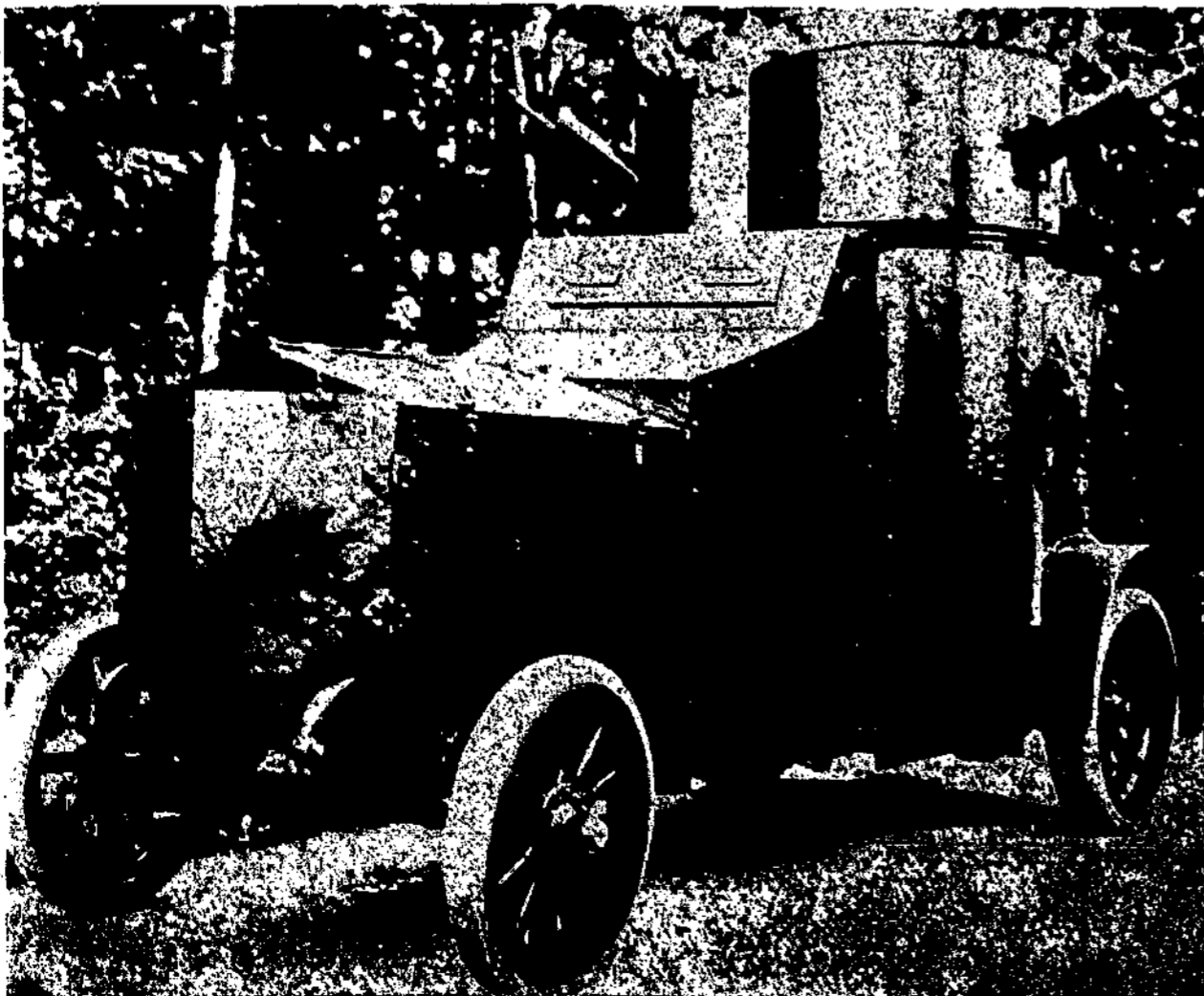
Garsinė filma kareiviams.

Kareivius supažindinti su paskutiniųjų laikų technikos naujenybėmis — garsinėmis kino filmomis — vyr. št. spaudos ir švietimo skyriaus rūpesčiu balandžio 8, 9 ir 10 d. Kauno įgulos kareiviams „Metropolitan“ kine buvo specialiai demonstruojama nuo 15 iki 17 val. garsinė filma „Širdies melodija“. Ši filma iš karių gyvenimo. Bilietų kainos buvo žymiai papigintos: po 50 ir 75 ct. Per visus 3 seansus kino salė buvo perpildyta kareivių.

2 pėst. D. L. K. Algirdo pulkas.

Kovo 27 d. ž. ū. rūmų atstovas laikė paskaitą apie kiaulių tvartų įrengimą, o balandžio 3 d. kitas atstovas — apie linų apdirbimą.

Kovo 30 d., grįžus iš bažnyčios, pulko vadas pulk. Čap-

Praktiški važinėjimai su šarvuočiu.

Šarv. rinkt. foto.

likas laikė pulko kariams paskaitą gyvenamojo momento klausimais, kas Lietuvos kariui — žinotina.

Kovo 31 d. 17 val. gen. št. pulk. Lanskoronskis pulko karininkų ramovėje laikė karininkams paskaitą iš bendrosios taktikos.

Padaręs trumpą apžvalgą, nuosekliai apibūdino tas ypatybes, ko reikalavo kiekvienas karas, o ypač ko pareikalautų ateities karai.

Balandžio 7 d. 17 val. prelegentas tęsė savo paskaitą toliau.

Abiejose paskaitose pulkininkas iškėlė daug gilių ir naujų minčių, kurios išeina iš mūsų pajėgumo ir veda prie laimėjimo.

Balandžio 8, 9 ir 10 d.d. pulkas gavo iš spaudos ir švietimo skyriaus papigintų bilietų į garsinę filma „Širdies melodija“, kuri buvo demonstruojama kine „Metropolitain“.

Filma ir savo naujenybe ir puikiu siužetu padarė gero įspūdžio. Nors ne visiems, bet daugeliui buvo lemta pamatyti.

Daugumą algirdėnų, besiruošią Velykų atostogų, žada savo naniškiams pyrago „Kario“ žurnalą parvežti (išrašydinę). Algirdėnas nesigiria — ką žada, tą ir padaro.

M.

3 artilerijos pulkas.

Pėstijos liktinių puskarininkių supažindinimas su artilerija. Kovo mėn. 28 d. buvo atvykęs į 3 artilerijos pulką 2 pėst. pulko vyr. leit. Lužas su pėstininkais (2 p. p. ir karo policijos) liktinių puskarininkių kursų 23 klausytojais viršilomis ir puskarininkiais susipažinti su artilerija.

Pulko mokomosios komandos viršininkas art. kpt. Le-sevičius trumpai paaiškines apie artileriją, supažindino kursantus su pabūklų techniškąja dalimi ir veikimu.

J. Neregis.

1 gusarų D. L. Et. K. Jonušo Radvilos pulkas.

Vakaras. Balandžio 6 d. pulko klūbė V. Dramos artistai vaidino 4 veiksmų dramą: „Septyniolikos metų“. Dramos turinys: Dailininkas von Šletof pieš a paveikslą, nors jam gydytojai draudžia dėl jo akių ligos. Jis dažnai atsimena brolio dukterį Eriką, kurios grožis neišdildomai įstrigo į jo fantaziją. Jo sūnus kadetų korpuso mokinys myli Eriką. Atvyksta atostogų sūnus ir Eriką. Kuklus kadetas (kariūnas) myli Eriką, bet, būdamas nedrąsus, naiviai reiškia savo meilę. Erika jį vilioja. Ji kupina meilės. Ji tik jausmu gyvena. Ji trokšta lakioti, žavėti ir svajoti meilės burtuose. Ir pamilsta Eriką dėdė, t. y. von Šletof ir jo sūnus kadetas Verteris. Tėvo glamorėjama Eriką pamato Verteris sode ir susitariant susitikti naktį mėnulio šviesoje. Sūnus nori, kaip juoda katė, perbėgti per jų pasimatymo vietą.

Jis (sūnus) atsisveikina su seneliu ir prašo pabučiuoti motiną, kurią jis taip myli, ir kuri nežino, kad tėvas ir sūnus myli Eriką. Jis, nuėjęs į sutartą pasimatymo vietą, nusišauna. Ir Erika ir Verterio motina pirmos sužino nelaimę ir nori, kad nesužinotų tėvas. Veltui. Tėvas, sužinojęs nelaimę ir skausmo suspaustas, apanką. Erika ir Šletof žmona nelaimėje sutinka kartu pernešti visus skausmus.

Vaidinimas labai patiko ir visi buvo patenkinti. Katučių nesigailėta.

Karo veterinarijos valdyba.

Nuo balandžio mėn. 1 d. prie karo vet. v-bos vėl pradėjo veikti nauja arklių kaustymo mokyklos laida. Šion laidon prikmandiruota iš įvairių kariuomenės dalių 30 kandidatų, kurie taip pat per keturis mėn. turės išeiti nustatytą arklių kaustymo kursą.

Balandžio mėn. 2 d. atvykusiems buvo patikrinamieji egzaminai, iš kurių keli pasirodė mažai raštingi ir paskirtoje specialybėje mažai turį praktikos. Jiems pareiškus ypatingą norą mokytis, ir jie taip pat palikti.

Reikia pažymėti, kad pas visus kandidatus matyt didelis pasiryžimas, kuo daugiausia įsigyti žinių ir skirtąją specialybę rūpestingai išmokti. Tam tikslui visi užsisakė iš vyr. štabo spaudos ir švietimo skyriaus arklių kaustymo vadovėlius, kurie lengviau padeda susipažinti su teorija ir praktika.

Virš. A. Valandius.

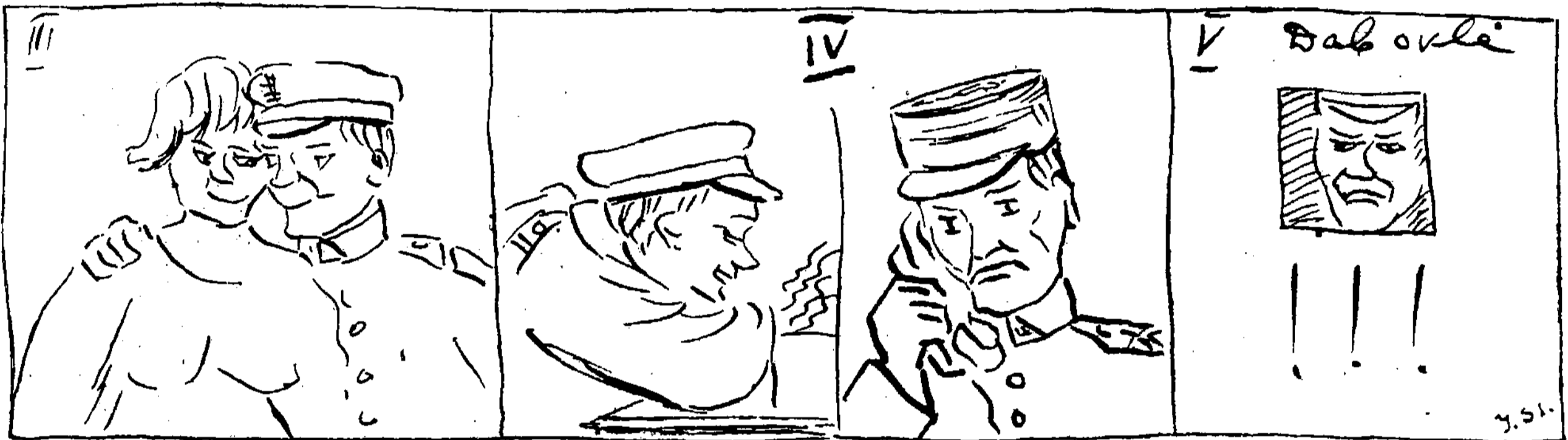

Grandinio Somos sapnas.

I Gr. Soma dežuruoja.

II Soma sapnuoja X. kuopos vado tarnaitę Onytę, kurią jis myli.

III Sapne Soma klausia Onytę, ką reiškia sapnas — kalbėti su mylima mergaite telefonu.

IV Dežuruojantis karininkas nesusikalba su Soma

V Kitą dieną Somos sapnas išaiškintas: sapnuoti Onytę dežuruojant ir su ja meiliai kalbėtis telefonu, reiškia — truputis „atostogų“..

Kareivio „apibūdinimas“.

- Ką tu gali pasakyti apie kareivį?
- Tai yra paprastas žmogus su rudais batais, ilga miline ir dideliu peiliu prie šalies.

Mokliška kalba.

Kalbasi du puskarininkiai.

- Ar girdėjai, Jonai, laikrašty rašo, kad šiemet šauna į mėnulį?
- Taip, girdėjau, bet įdomu, kas ten pastatys taikinį ir kas tikrins kliudymus. Aš nenorėčiau taip toli važiuoti. Geriau jau skirtų iš kitos kuopos.

Uždavinys.

Per švietimo pamoką klausia puskarininkis naujoką:

- Pasakyk, Broga, kiek bus trys be trijų?
- Naujokas tyli.
- Na, pavyzdžiui, jei tu kišenėje turėtum tris sagas, o jos iš ten iškristų, kas liktų kišenėje?
- Skylė, tamsta būrininke, — atkerta naujokas.

Nevienodas kelias.

- Ar toli iš čia smuklė?
- Nueiti penkios minutės, o sugrįžti visa valanda...

Ne taip suprato.

Sargybinis sulaiko pro sandėlius važiuojantį ūkininką, kurio pavardė buvo Zuikis.

- Stok! Kur važiuoji ir ką veži?
- Į turgų vežu pora kiaulių parduoti, — atsako Zuikis.
- Leidimą turi? (skaito) „Praleisti pravažiuot pro sandėlius Zuikį su dviem kiaulėm“. Gerai apžiūrėjęs vežimą:
- Kiaulės čia, o kur zuikis?...

Pamokoje.

Viršila: — Pasakyk man tamsta, kodėl kiekvienas kareivis privalo valyti ir gerai prižiūrėti savo šautuvą?

Naujokas: — Kad negautų valandų, tamsta, viršila...

Nauji leidiniai.

MŪSŲ ŽYGLIAI. Marijampolės Marijonų gimnazijos ateitininkų kuopos sukaktuvėms paminėti vienkartinis leidinys. Vytauto Didžiojo metai, balandžio mėn. Leidžia Marijampolės Marijonų gimnazijos ateitininkai. Redaktorius Juozas Povilonis. 24 pusl.

Minimos gimnazijos ateitininkų kuopa šiemet mini savo 5 gyvavimo metų sukaktuves, todėl joms paminėti ir išleido šį leidinį. Leidinys yra auklėjamos reikšmės raštų, poezijos, beletristikos ir savo kuopos trumpa istorijėlė, taip pat jos būrių veikimas. Matyt, kad yra šie būriai: literatų, visuomeninkų, abstinentų, sportininkų, eucharistininkų ir dramų mėgėjų.

VAIRAS. Mėnesinis kultūros žurnalas. 4 (7) nr. 1930 m. balandis.

Tarp kitko yra įdomus Igno Jonyno rašinys „Vytauto ženklas“.

KULTŪRA. Mėnesinis iliustruotas mokslo, visuomenės, literatūros populiarius žurnalas. 3 nr. 1930 m. kovo mėn.

MEDICINA. Laikraštis skiriamas medicinos teorijos ir praktikos reikalams, taip pat gydytojų profesiniams reikalams. 1 nr. 1930 — D. V. — m. sausio mėn.

Tarp kitų yra dr. V. Vaičiūno rašinys „Enuresis naujų tarpe“.

JAUNOJI LIETUVA. Mėnesinis tautiškosios moksleivijos žurnalas. Nr. 3. 1930 — Vytauto Did. — m. kovo mėn.

Tarp kitko šiame nr. yra pora dalykelių apie a. a. prof. Jablonskį, jo 12 minčių apie kalbą ir rašinio „Iš Vytauto Didžiojo gyvenimo ir darbų“ pabaiga.

LIETUVOS SESUO. Lietuvos gailestingųjų seserų sąjungos mėn. žurnalas. 2 — 3 nr. 1930 m. vasario — kovo mėn.

Be gail. seserims specialiai taikomos medžiagos, yra ir nemaža dailiosios literatūros ir šiaip visiems įdomių raštų iš sveikatos srities.

LIETUVOS MOKYKLA. Tautos ugdymo laikraštis. 3 nr. 1930 — V. D. — m. kovo mėn.

Nemokamas ŠVIETIMO DARBO priedas (eina 2 kartą per metus). Švietimo Ministerijos aplinkraščiai ir įsakymai. 1929 m. liepos — gruodžio mėn. II. 360 pusl.

Prof. St. Šalkauskis. **SKAUTAI IR PASAULĖŽIŪRA.** Kauno tunto I-os skautų Vyčių draugovės leidinys. 1930 — V. D. — m. 24 pusl.

Ši brošiūrėlė yra atspausdinta iš kartinio leidinio „Kelias į laimę“. Autorius savo brošiūrėlėje kalba apie skautizmo esmę ir pasaulėžiūrą, kuria remiasi skautizmas savo esmėje. Norintiems pažinti skautizmą ir jo idėjas, patartina ją įsigyti.

ŠALTINIS. 14 nr. Marijampolė, 1930 m. balandžio mėn. 5 d.

Š. m. kovo m. 31 d. suėjo 25 metai nuo tos dienos, kai pasirodė pirmutinis „Šaltinio“ numeris (1906. III. 31.). Iki didžiojo karo jis ėjo Seinuose ir buvo labai išsiplatinęs ir mėgiamas visoj Lietuvoje. Lietuvos švietimo ir kultūros srityje šiais metais turi nemaža nuopelnų net ir tolimesniuose nuo Suvalkijos kraštuose. 1915 — 1926 m. laikotarpy buvo sustojęs. 1926 m. pradėjo eiti jau Marijampolėje, nes Seinai prieš rankose.

Šis numeris kaip tik ir skiriamas minimoms sukaktuvėms paminėti.

Jonas Mašiotas. **FUNKCIJA ir jos grafiškas vaizdavimas aukštesniosiose ir vidurinėse mokyklose.** I dalis vidurinėms mokykloms. 1930 — V. D. m. „Spaudos Fondo“ leidinys. 100 pusl. Kaina 5 lt.

J. Damijonaitis. **KRAŠTO MOKSLO SKAITYMŲ RINKINYS.** Ketvirtajam pradžios mokyklos skyriui skaitymo knygos. Antrasis leidimas. „Dirvos“ B-vės leidinys. 1928 m. 160 pusl. Kaina 4 lt. 50 ct.

Abi šios knygos šviet. Minist. Knygų tikrinimo komisijos pripažintos tinkamomis mūsų mokykloms.

PRADŽIOS MOKYKLŲ įstatymai, taisyklės, instrukcijos, aplinkraščiai ir pragramos. Surinko P. Lomanas ir J. Sluoksnaitis. Neoficialinis leidinys. „Dirvos“ B-vės leidinys. 1930 — V. D. — m. 200 pusl. Kaina 5 lt.

ŽIDINYS. Literatūros, mokslo, visuomenės ir akademiškojo gyvenimo žurnalas. Nr. 3. Kovas, 1930 m. — Vytauto D. — m.

Tarp daugelio rašinių, šiame nr. yra įdomus P. Klimo straipsnis „Vieno prancūzo išpūdžiai Lietuvoje Vytauto laikais“.

TAUTOS ŪKIS. Leidžia Ekonominių Studijų Draugija. I metai. Nr. 3. Kovo m. 1930 — Vyt. Did. — m. Prenumeratos kaina metams 20 lt. Adresas: Kaunas, Daukanto g. 3 nr.

DIDŽIOJI SAVAITĖ lotyniškai ir lietuviškai. Parašė kun. Adolfas Sabaliauskas. Kaunas 1930 m. Kaina apd. — 12 lt.; odos imitacija apd. — 14 lt. odos apd. — 20 lt. Sukrauta pas A. Kniukštą, Kaunas, Muziejaus g. 5 nr. b. 9.

Knyga labai įdomi ir naudinga visiems katalikams. Joje sudėtos visos tos savaitės maldos, psalmės, giesmės, skaitymai ir smulkiai aprašytos pamaldų apeigos.

Galvosūkiu 14 nr. sprendimas.

1. MADAGASKARAS. 2. Mada. 3. Ada. 4. Karas 5. Aras.

Gera išsprendė šie asmens: 1) j. p. J. Maskaliūnas (KTŠ); 2) B. Rumša (KKDD); 3) j. s. p. A. Bernotas (2 pp); 4) Eug. Prapuolenytė (Žn.); 5) M. Lekešytė (V); 6) v. p. J. Kvieska, 7) lak. Draugelis (Av.); 8) P. Budreika (KKDD); 9) eil. Stp. Viluckas (2 pp.); 10) P. Plevokas (I KAŠ); 11) P. Danielius (KTTS); 12) J. Bačinskas (Kvtk.); 13) J. Ziminskas (Vlkj.); 14) j. p. J. Gudžiūnas (KPM); 15) eil. Šalkauskas (glžk.); 16) Br. Januškevičius (Š); 17) J. Šopys (Kbrt.); 18) Edv. Glavickas (A); 19) v. p. J. Paliulis (2 pp); 20) virš. A. Šveistys (Av.); 21) P. Koretkienė (Lp.); 22) A. Šelmytė (M.); 23) A. Bajarskas (Lnk.); 24) gr. J. Bliuvas (9 pp.); 25) V. Kijauskas (Plng).

Šiuo galvosūkiu baigiamas šis 15 taškų laimėjimo ratas. Šiame rate dalyvavo 181 sprendėjas. Iš jų: 58 kariai, 59 moksleiviai ir 64 kitokie (atsargos kariai, šauliai, mokytojai, moksleiviai, iš kurių adresų negalėjome suvokti ar jie moksleiviai ar kitokie, nes adresai buvo pažymėti ne mokyklų vardu, ir kitokie). Praeitame rate dalyvavo tik 83 sprendėjai (49 kariai ir 34 moksleiviai ir kt.). Anksčiau dar mažiau. Tuo būdu mūsų sprendėjų šeima žymiai didėja, ypač moksleivių tarpe. Šiame rate dalyvavo ir 28 moterys, iš kurių 7 ponios ir 21 panelė (beveik visos mokytojos ir moksleivės). Nors iš moterų ir ne viena tuo tarpu I, II ir III vietos nelaimėjo, bet kai kurios jų nelabai norėjo vyrams užsileisti. Tikimės, kad ateity matysime ir iš jų laimėjusias pirmąsias vietas. Iš jų daugiausia taškų laimėjo Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos VII kl. moksleivė A. Šelmytė.

Šiame rate pirmą vietą laimėjo karo technikos štabo jaun. pusk. J. Maskaliūnas, antrą — karo technikos štabo jaun. pusk. Teofilis Maciejauskas ir karo kalėjimo ir drausmės dalies ats. vyr. pusk. Benjaminas Rumša ir trečią — 2 pėst. pulko jaun. san. pusk. Antanas Bernotas.

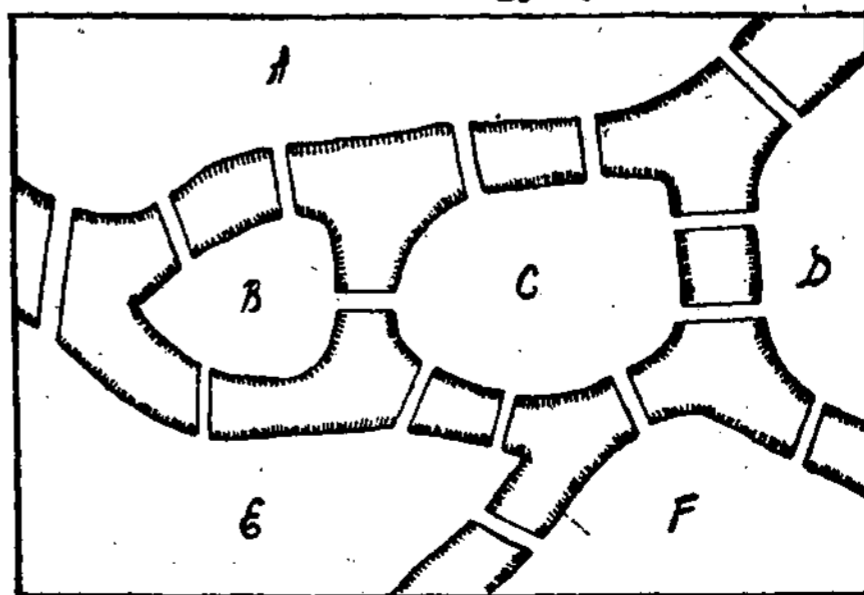
Laimėjusiems skiriama šios dovanos — knygos: 1) jaun. pusk. J. Maskaliūnui — Adomo Mickevičiaus „Ponas Tadas“ (K. Šakenio vertimas, 332 pusl. knyga, kainuojanti 12 lt.); 2) jaun. pusk. T. Maciejauskui — „Laiškai būsimajai sužadėtinei ir svetimai žmonai“, John Galsworthy „Tamsioji gėlė“ (romanas) ir L. Abramavičiaus „Praktiniai chemijos darbai“; 3) ats. vyr. pusk. B. Rumšai — N. Lebedevo „Žemės užkariavimas“ (Pasakojimai apie didžiąsias geografiškas keliones. I tomas) ir Jón Svensson „Salose“ (iš Nonio nuotykių Danijos salose); 4) jaun. san. pusk. A. Bernotui — Prof. K. Grybausko „Namų vaistinė“ ir L. Fridlando „Už uždarytų durų“ (gydytojo venerologo užrašai).

Galvosūkiu 15 nr. pradėtas naujas laimėjimo ratas.

Galvosūkis 16 nr.

(vertinamas 2 tašk.)

Sargybų tikrinimas.

Pro N. miestą teka upė su prieupiais, kurie dalo miestą į 6 dalis (A. B. C. D. E. F). Per upes yra pastatyta 15 tiltų, jungiančių miesto dalis. Ant kiekvieno tilto iš abiejų galų stovi po sargybinių.

Vienoje miesto dalyje stovi pėstininkų pulkas. Pulko vadas, dažnai vėlai vakare grįždamas iš pulko

rajono į savo butą, esantį kitoje miesto dalyje, tikrindavo ant tilto stovinčias sargybas.

Pulko vadas turėjo išsirinkęs sau tokį kelią, kad vienu važiuoimu patikrindavo visus 30 sargybinių, pervaziudamas kiekvieną tiltą tik po vieną kartą.

Nurodykite kurioje miesto dalyje stovi pulkas, kur yra pulko vado butas ir kuriuo keliu pulko vadas važiuodavo?

Vilutis.

„Karys“ su visais savo priedais
dar galima išsirašyti nuo pat 1 nr.

Rašomos mašinėlės!!

„REMINGTON“

ir

„URANIA“

Skaičiavimo mašinėlės

„DALTON“

ir kitų sistemų vieton knygų sąskaityboje „KARTOTEKAS KARDIX“ „REMINGTON“ yra visų rašomųjų mašinėlių motina.

Firma **G. Macys ir M. Mikelkevičius**
Kaunas, Laisvės al. 61 nr., tel. 20-90. 3

Palaikykite lietuvių prekybą

Rygos siuvykla „J. Arklis“

Kaunas, Vytauto prosp. 19 nr.

priimu vyrų rūbų užsakymus,
pagal paskutines Paryžiaus madas.

Kainos prieinamos.

Duodama išsimokėtinai.

Seniausi Nepriklausomaj Lietuvoj M. Brauno Banko Namai

Kaunas, Laisvės alėja 57 nr.

Telef. nr. nr. 339, 778, 19-81, 28-03.

Atlieka visas bankines operacijas. Korespondentai įžymesniuose pasaulio centruose.

A. Perkausko cukroinė

Kaunas, Laisvės al. 58 nr. Tel. 20-67

pasiūlo Velykoms didelį pasirinkimą: šokoladinių kiaušinių, bankučų, tortų, mozurkų ir geriausių babkų.

Viskas automobiliams

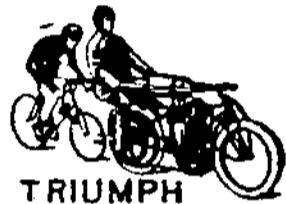
Specialiai: „Chevrolet“ dalis

„Starting“. Kaunas. Prezidento g. Nr. 2 a. Tel. 33-87 ir 25-82

Juozas Margolis

TRIUMPH

Laisvės al. 53 nr.

Didelis išsirinkimas
dviračių ir motociklų
žinomos fabrikos

„Triumph“

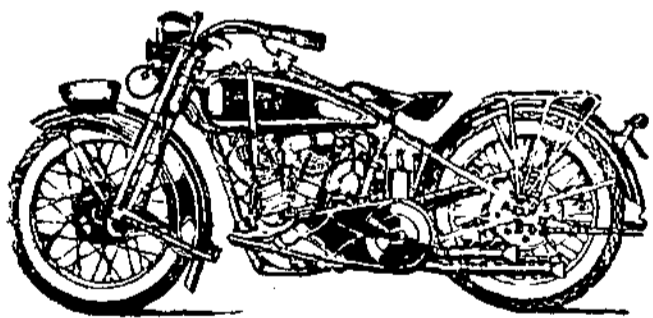
1930 m. modelių, prieinamiausiomis kainomis ir patogiomis mokėjimo sąlygomis.

Fahrräder
TRIUMPH WERKE NÜRNBERG A.-G.

Vilnų verpimo ir garinė dažykla Salminas „Lietuva“

Šiauliai, Dvaro g-vė 120 nr.

Dirbu nuo 1906 m. ir visus darbus atlieku gerai, sąžiningai ir ir nebrangiai. Perku ir parduodu vilnas.

Geriausia

Charley-Davidson

motociklo reklama yra jo vardas.

Atstovas

Lietuvai: **M. Frumkinas**

Kaunas, Maironio g. 8 nr.

Tel. 289 ir 892.

120.000 litų

galima išlošti (dvigubu bilietu)

Raudonojo Kryžiaus XVII loterijoje,

kuri prasidės

1930 V. D. m. birželio 6 d.

Neatidėliodami įsigykite bilietus.

Bilietai parduodami: Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Loterijos Valdyboje Kaune, Laisvės alėja 35, bankuose, pašto įstaigose Kaune ir provincijoje ir pas agentus.

I-mos klasės bilietų kaina:

$\frac{1}{1}$ — Lt. 10, —, $\frac{1}{2}$ — Lt. 5, —, $\frac{1}{4}$ — Lt. 2,50.

G. Landmano

baldų krautuvė.

Kaunas, Ugniagesių g. 19. Tel. 21-46.

Didelis pasirinkimas įvairių pirmaklasinių baldų. Kainos prieinamos ir duodama išsimokėtinai.

J. SADAUSKAS, Kaunas, Lukšio g-vė 16 nr.

Speciali mechaniška dirbtuvė.

Taisau dviračius ir įvairias mašinėles. Darbas atliekamas gerai, skubiai ir sąžiningai. Prašau įsitikinti.

Teniso, futbolo, ping-pong ir bokso sportui reikalingus dalykus-megstines, bucus, biliardus ir kt. galite gauti pas mus.

J. Kaganas, Kaunas, Laisvės al. 52 nr. Tel. 14 — 27.

Nepirkite užsienio tepalo,

bet vartokite tik Lietuvos išdirbimo, nes mūsų firma yra geriausia ir jos gaminiai nebrangūs. Mūsų tepalas batam ne tik odą blizgina, bet ir minkština ją

Visur reikalaukite tepalo tik

„Kavalier“

ir

„Gutalin“

"Karys"
Jūsų draugas.
Tad ne tik skaitykit, bet ir
platinkit jį!

Saugi vieta indėliams. Taupymo
dežutės, Visos bankinės operac.
Lietuvos
Koperacijos Bankas
Kaunas, Laisvės alėja 62.
(Savi namai) Tel. 104, 746, 922.

Lietuvos
Žemės Ūkio Koperatyvų S-ga

„LIETŪKIS“

Kaunas, Vytauto prosp. 33 Nr.
Telef. 723, 1423, 3186 Telegr. Kaunas: Lietūkis

Žemės Ūkio Draugijos
(visuose apskričių miestuose)

Elevatoriai Kaune ir Šančiuose

Linų išdirbimo fabrikai:
Biržai, Joniškis

Eksportuoja:

grūdus, linų sėmenis, įvai-
rias sėklas, linų pluoštą

Importuoja:

mineralines, kalio ir azo-
tines trąšas, koncen-
truotus pašarus (raguočiams ir kiaulėms),
pievų žolių sėklas ir žemės ūkio mašinas.

Kariai! Jei Jūs norite apsau-
goti savo sveikatą, ger-
kite tik pasterizuotą pieną.

Užsisakyti
galite

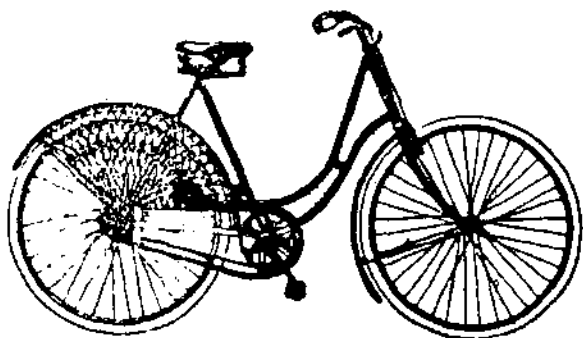
Pienocentro

krautuvė. **Kaunas,**

Laisvės al. 31 nr. Telef. 434.

25 Lt.

mėnesiui

25 Lt.

mėnesiui

D V I R A Č I A I

Išsimokėtina iki metų, neskaitant rankpinigių. Siūlome Lie-
tuvoje gamintų „AMLIT“ ir kitų firmų. Dviračius duodame
tik patikrintus ir pritaikintus mūsų keliams. Garantija 3 met.

G. Macys ir M. Mikelkevičius

Kaunas, Laisvės Alėja Nr. 61, tel. 20-90. 7

Palaikykite Lietuvos
pramonę ir prekybą!

BANKO NAMAI

„Š. NUROKAS“ SIAULIUOSE, VILNIAUS G-VĖ
164 NR. TELEF. 54 NR.

Linų apdirbimo fabrikas
Šiauliai, Vilniaus g-vė 182 nr. Tel. 58

Perka visas linų rūšis: mintus ir nemintus.

Prekybos
b-vė

Sėm-lin

Viena didžiausių
fabrikų Lietuvoje

Ekonominė Karių B-vė

Kaunas, Laisvės alėja 29 nr. Telef. 133.

Siūlo Velykų šventėms įvairių rūšių
vietinių vynų,
saldainių ir
kitų gastronomijos prekių.

Bendrovėje taip pat galima gauti visų orde-
nų ir medalių kaspinus, pentinus, revolverius,
šovinius ir kitas kariškas reikmenis

Pulkų krautuvėms ir ramovėms specialios nuolaidos.

I. Paškauskas, siuvėjas

Mickevičiaus g-vė 26. Telef. 22-13

Buv. Laisvės alėja 36 nr.

Priimu užsakymus kariškiems ir civiliem rūbams. Darbas
atliekamas pagal paskutinę madą. Kainos prieinamos
Duodama išsimokėtina.

Gerb. karių dėmesui!!!

Pranešama, kad

„Komeracija“ Šančiuose,

Juožapav. pr. 10 nr. (šalia kino „Saturn“) naujai įsteigta lietu-
viška parduotuvė, kurioje galima gauti, pigia kaina, geros rūšies:
patefonų, dviračių, gitarų, mandolinų, smuikų
ir kitų muzikos instrumentų ir jiems reikmenų. Duodama ir
išsimokėtina. Prie krautuvės veikia dirbtuvė, kurioje yra taiso-
mi muzikos instrumentai ir dviračiai. Darbas atliekamas są-
žiningai ir nebrangiai.

Jei nori būti „Rūtelė“

skaisti ir graži, tai
vartok tik muilą

„Florance“, Kaunas

Visi išdirbiniai
1928 metų Že-
mės Ūkio Paro-
doje apdovanoti

**aukso
medaliu**

Aptverkite sodybas, daržus, paukštines ir t. t. cinkuotais
viellniais tinklais. Jie stiprūs, pigūs ir gražūs. Didumas
pagal užsakymą. Cinkuota spigliuota viela. Cinkuota vie-
la ir metalo audiniai.

„L i v e l a“ Akc. B-vė.

Kaunas, Jonavos g-vė 78 nr. Tel. 796 nr.
Miesto kontora: Kanto g-vė 10 nr. Tel. 406 nr.

Visi aliejai, pakastai ir gatavi dažai.

Linų sėmenų išspaudos (kalačiai).

MEJERAS VEICMANAS.

Kaunas-Šančiai, Juozapavičiaus pr. 21 nr. Tel. 38.

Joselis Fainas

Garinis odų fabrikas Šiauliuose
gamina įvairių rūšių apatines ir viršutines odas